

west • vlaanderen werkt

Klare Kijk
door Onderzoek
en Advies

CREATIEVE ECONOMIE

Creativiteit in West-Vlaanderen

Creativiteit stimuleren, hoe doe je dat?

Bedrijf in de kijker: CREAX

Ondernemen. Het zit in ons.

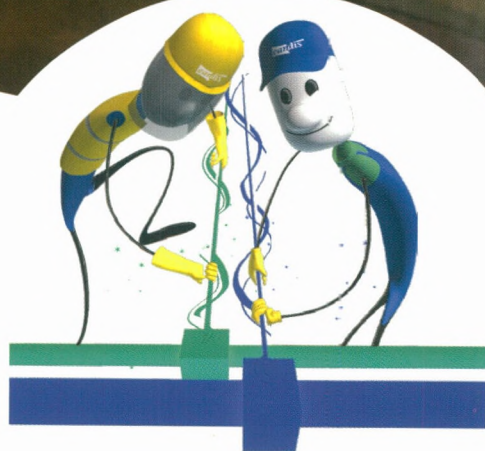
*Dag en nacht brengen we
elektriciteit en aardgas tot
bij u, thuis of op het werk*

Voor de uitvoering
van de verschillende exploitatietaken
doen de distributienetbeheerders
Gaselwest, Imea, Imewo,
Intergem, Iveka, Iverlek en
Sibelgas een beroep op Eandis.

Eandis is actief in 239 Vlaamse
gemeenten en zet ruim
3 800 medewerkers in
voor de dienstverlening.

www.eandis.be

eandis

altijd in uw buurt

west · vlaanderen werkt

4.2009 - n° 229 - 51ste jaargang

CREATIEVE ECONOMIE

Ten geleide:

WES: 50 jaar creativiteit

2

Klare Kijk
door Onderzoek
en Advies

De wc-borstel van vijfendertig euro

Anja Otte, freelance journaliste

5

Hoe creatief is West-Vlaanderen?

dr. Marie Van Looveren & Jens Vannieuwenhuyse, WES

9

Creativiteit aansturen, hoe moet dat dan?

Becky Verthé, communicatiemedewerker INNOWIZ, Howest

19

IN DE KIJKER · CREAX

23

CONJUNCTUURNOTA

26

REGIOSCAN: De creatieve sector in West-Vlaanderen

dr. Marie Van Looveren, WES

29

SPECTRUM

35

BIJWES IN DE BIB

38

WES-NIEUWS

39

FISCALE FOCUS

42

COLOFON

44

PUBLICATIES WES

44

West-Vlaanderen Werkt is een uitgave van WES vzw
met de steun van:

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

**west · vlaanderen
werkt**

I.2010

Volgend nummer verschijnt op **25 maart 2010**

MEDISCHE SECTOR

Partners West-Vlaanderen Werkt 2009:

WES, 50 jaar creativiteit

“Ondernemingcreativiteit is het vermogen om tot nieuwe ideeën of nieuwe combinaties van ideeën te komen die op een of andere manier een voordeel meebrengen. Dit voordeel kan een bedrijf zijn dat rijker wordt, een regio die meer jobs creëert of een maatschappij die welvarender wordt of sociale problemen oplost”, aldus Pascal Cools, directeur van Flanders DC.

Enkele weken geleden vierde WES haar 50e verjaardag. Al een halve eeuw lang ondersteunt WES met succes de ‘creatieve economie’ in West-Vlaanderen.

In de jaren 50 kenmerkte de provincie West-Vlaanderen zich door een hoge werkloosheid, veel grensarbeid en weinig industrie. Meerdere keren per jaar vertrokken duizenden mannen richting Frankrijk om daar seizoensarbeid te verrichten. Hoeveel arbeidskrachten precies over de grens gingen werken en hoe hoog de werkloosheidsgraad hier was, daar had men destijds echter het raden naar. Dat veranderde toen zes jonge, ambitieuze West-Vlaamse economiestudenten beslisten om een studiekring op te richten die de economische toestand van West-Vlaanderen in kaart zou brengen. Dit leidde in 1954 tot de voorstelling van de publicatie “Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen”, een werk van Guido Declercq en Olivier Vanneste. Dankzij deze publicatie kon de studiekring de gouverneur en de bestendige deputatie van West-Vlaanderen overhalen om een meer formeel en permanent orgaan op te richten die de beleidsmakers zou helpen om de economische problemen in de regio aan te pakken. De Westvlaamse Economische Raad, ofwel WER, was geboren. Om politieke beïnvloeding bij het onderzoekswerk te vermijden, beslisten de oprichters van de WER in 1959 om de studie van de actie te scheiden en zag WES het licht.

Aanvankelijk lag het accent op regionaaleconomisch onderzoek en de doorlichting van belangrijke economische sectoren van West-Vlaanderen. In 1962, na de publicatie “Kust en Hinterland”, kwam de focus ook op het toeristisch-economisch onderzoek te liggen. De aandacht ging aanvankelijk uit naar de kust en het achterland, maar gaandeweg verruimde het geografische actieveld zich. In 1967 publiceerde WES het eerste nationale vakantieonderzoek. De studie “Het Belgisch kusttoerisme, vandaag en morgen” was een van de vele voorbeelden van prospectief denken en werd bekroond met de Prijs Pro Civitate. WES lag op het einde van de jaren tachtig zowel in België als in het buitenland aan de basis van de strategische toeristische marketingplannen.

Later volgden nieuwe afdelingen zoals ruimtelijke ordening - als voorbereiding voor de opmaak van de latere gewestplannen - vrije tijd en milieu. Ook op dit laatste vlak was WES een voorloper in ons land.

WES toonde zijn grote creativiteit en zijn capaciteit tot prospectief denken door de vele studies die werden gewijd aan de haven van Zeebrugge. WES wees al zeer vroeg op de steeds groter wordende zeeschepen (olietankers, ertsschepen en containers) en de noodzaak om Zeebrugge uit te bouwen tot een diepzeehaven. Enkele dagen na het uitbreken van de eerste oliecrisis in de jaren zeventig werd beslist om het studiesyndicaat Symarindus, een samenwerking tussen de Dienst voor Nijverheidsbevordering (DNB) en WES, op te richten. De conclusies van hun studie liggen mede aan de basis van de huidige voorhaven van Zeebrugge en zijn energiefunctie.

Niet alleen het inhoudelijke werkveld, maar ook het geografische werkveld werd steeds ruimer. De focus verplaatste zich eerst van West-Vlaanderen naar het hele land, maar gaandeweg namen de activiteiten ook een internationale dimensie aan. Zo werd bijvoorbeeld training gegeven aan professionals uit meer dan 60 landen. Studies werden uitgevoerd in Centraal- en Oost-Europa, Azië, Afrika en Centraal- en Latijns-Amerika.

WES ging er steeds prat op de meeste van haar onderzoeksresultaten te publiceren. De reeks Studies (de fameuze 'groene reeks'), Facetten van West-Vlaanderen en het tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt' zijn hiervan het resultaat. WES beschouwde dit als een vorm van economische democratie en een hefboom van economische ontwikkeling. Vele ideeën werden op deze wijze uitgedragen en hebben bevruchtend gewerkt.

Kwaliteitszorg is ook een vorm van creativiteit en ambitie. In 2000 behaalde WES als studiebureau het kwaliteitslabel ISO 9001. Dit is op zichzelf een referentie.

Door zijn creatief en prospectief denken heeft WES gedurende 50 jaar een belangrijke meerwaarde geleverd aan de economische ontwikkeling van West-Vlaanderen. WES moet de ambitie hebben om dergelijk prospectief economisch onderzoek ook in de toekomst te realiseren. Zo kan het de sociaaleconomische ontwikkeling in de provincie West-Vlaanderen met een langetermijnvisie en met nieuwe concepten ondersteunen.

WES zoekt voortdurend naar nieuwe uitdagingen, zowel nationaal als internationaal, en past zijn werkdomeinen daar ook aan aan. Op dit moment focust WES zich op zes domeinen die allemaal vallen binnen de koepel van regionale en lokale economische ontwikkeling: toerisme, centrumbeheer, detailhandel, plaats- en citymarketing, lokale economie en regionale economie.

Strategie - gebaseerd op gedegen onderzoek - zal in de evolutie steeds centraal blijven staan. Deze combinatie van onderzoek en strategie is én blijft het handelsmerk van WES.

dr. Norbert Vanhove
Beheerder-directeur WES 1979-2000
Voorzitter redactieraad West-Vlaanderen Werkt

De wc-borstel van vijfendertig euro

Pascal Cools en Lorin Parys over ondernemingscreativiteit

Anja Otte • freelance journaliste

We moeten meer open ondernemen, stelt het plan "Vlaanderen In Actie". Meer op zoek gaan naar en ook openstaan voor nieuwe ideeën. Stilaan begint het besef door te dringen dat creativiteit elk bedrijf van nut kan zijn. Lorin Parys en Pascal Cools, respectievelijk voorzitter en directeur van Flanders DC, vertellen ons dat creativiteit weinig te maken heeft met kurk of bloemschikken, maar alles met succesvol ondernemen. Voor alle duidelijkheid beginnen we bij het begin: wat is die befaamde ondernemingscreativiteit nu precies?

"Ondernemerscreativiteit is het vermogen om tot nieuwe ideeën of nieuwe combinaties van ideeën te komen, die op een of andere manier een voordeel met zich meebrengen", legt Pascal Cools uit. "Dat voordeel kan een bedrijf zijn dat rijker wordt, een regio die meer jobs creëert of een maatschappij die welvarender wordt of die sociale problemen oplost".

Parys: "Een eenvoudig voorbeeld kan dit illustreren. Een gewone wc-borstel kost één euro, een wc-borstel ontworpen door Alessi 35 euro. Voor evenveel plastic betaal je 35 keer meer. Daar kijkt niemand van op, want design maakt het verschil".

"Ondernemingscreativiteit is overigens geen synoniem voor wilde, onhaalbare plannen. Alberto Alessi, de kleinzoon van oprichter Giovanni Alessi, bouwde het bedrijf sinds de jaren 1970 internationaal uit tot het bekendste Italiaanse designbedrijf. Hij beseft dat je creatieve geesten met ondernemende mensen moet samenbrengen om een meerwaarde te creëren. Alessi gaat heel professioneel en gestructureerd te werk, maar staat ook open voor nieuwe ideeën".

Heeft Vlaanderen nood aan meer creativiteit?

Parys: "Sinds de Tweede Wereldoorlog heeft onze economie zich in een eerste fase vooral toegelegd op het vervaardigen van dingen. We zijn daar ook heel efficiënt in geworden. Dat Vlaanderen op dat vlak altijd heel goed scoort in internationale lijstjes, is daar een bewijs van".

Cools: "We zijn daar terecht trots op. Alleen volstaat efficiëntie niet langer. Zeker niet in de concurrentie met de lageloonlanden. We merken dat bedrijven die heel productief en efficiënt zijn toch verhuizen".

Parys: "Bovendien betekent 'iets efficiënt produceren' ook dat dit gebeurt met steeds minder mensen. Zowel op het gebied van

arbeid als van kapitaal zitten we bijna aan onze groeilimieten. Concurrenieren op prijs, dat winnen we nooit. Daarom moeten we concurreren op innovatie, op het aanbieden van de slimste oplossingen".

Cools: "En wat is de kernsterkte van een innovatiegedreven economie? Creativiteit".

Op een eiland

Zijn onze bedrijven creatief genoeg?

Cools: "Onze ondernemingen kampen vooral met een gebrek aan professionalisering. Veel kmo's hebben een kwaliteitsmanager in huis, maar slechts enkelen stellen iemand tewerk die specifiek op zoek gaat naar nieuwe ideeën. Nochtans schuilt in creativiteit de kwaliteit van de toekomst".

”

We zijn een natie van bedrijven
die op een eiland werken.
Dat moet veranderen!

-Lorin Parys-

Parys: "Onze ondernemers zijn bijzonder creatief, maar we zijn een natie van bedrijven die op een eiland werkt. Dat blijkt ook uit de doelstellingen van Vlaanderen In Actie. We moeten veel meer samenwerken. Niet alleen met andere bedrijven, maar ook met kennisinstituten en de overheid. Als je een aantal ingenieurs een intelligente chip laat ontwikkelen die je dan later verwerkt in sportkleding, krijg je waarschijnlijk een zeer goede chip die de hartslag meet en sporttips geeft. Maar als je dan ook nog eens enkele mode-ontwerpers loslaat op de outfit, krijg je een veel beter resultaat. Intrinsiek hebben veel Vlaamse ondernemers niet de neiging om een kennisinstituut in te schakelen, of om op zoek te gaan naar nieuwe manieren waarop ze klanten kunnen helpen of waarop ze hun mensen creatief kunnen inzetten. Daarom is het onze taak om bruggen te bouwen".

Cools: "Tot enkele jaren geleden werd innovatie vaak verengd tot technologie. Dat deed heel wat bedrijven afhaken. "Dat is niets voor ons", zeiden ze. Dankzij Flanders DC beginnen ze te beseffen dat innovatie op alle soorten producten en diensten slaat".

De Amerikaanse socioloog Richard Florida wees op het belang van een creatieve omgeving. Wat zijn de troeven van Vlaanderen op dat vlak?

Cools: "Eerst en vooral onze ligging. Maar ook ons groot cultuur-historisch verleden is een troef. Het is goed leven in Vlaanderen, met zijn rijke cultuur en bonvivants. Wil lens nillens zijn we ook een zeer internationale regio. Hier vind je alle nationaliteiten, terwijl je in Polen bijvoorbeeld alleen maar Polen hebt. Ook dat moeten we uitspe-len".

Parys: "Onze andere troeven klinken ondertussen als clichés. We hebben een hoog opgeleide bevolking, met een uitstekende talenkennis. Een sterkte waar we ons weinig van bewust zijn, is het feit dat we een kleine regio zijn. In Vlaanderen kom je snel met iedereen in contact.

Dat vergemakkelijkt de samenwerking.

Richard Florida heeft het altijd over talent, technologie en tolerantie. Het talent hebben we. Van de technologie, bijvoorbeeld biotechnologie of green tech, sta ik soms echt te kijken. Tolerantie vertaal ik liever als cultuur: je moet een cultuur creëren waarin het spannend is om iets te ondernemen. Daar is nog wat werk aan de winkel. Als ik lees dat bij de droomjobs van onze jongeren 'ambtenaar' heel hoog scoort, moet ik even slikken. Zo ga je naar een cultuur waar administratie boven creatie staat, terwijl je net moet creëren voor je kan administreren".

Hoe helpt Flanders DC ondernemers?

Cools: "We stellen een aantal gratis hulpmiddelen ter beschikking op onze website www.flandersdc.be. De meest verspreide tool is de **GPS voor Ondernemingen**, een eenvoudige brainstormmethode die vele doelen kan dienen. Ze is onder andere al gebruikt in de voedingssector, in de biotech, voor rusthuizen en bij een groot uitzendbureau. Ondertussen gebruiken ook alle innovatiecentra de methode. De GPS is dus multi-inzetbaar, eenvoudig, en vooral... hij brengt enthousiasme in een bedrijf om creatief te zijn. Keer op keer".

Parys: "Duizenden mensen hebben al een GPS-sessie achter de rug en telkens weer krijgen we de reactie: dit werkt echt".

Cools: "Het mooiste compliment kregen we van een groot verzekeringskantoor. Dat kantoor weigert het resultaat bekend te maken omdat het daarmee een concurrentieel voordeel uit handen zou geven".

Andere hulpmiddelen die Flanders DC aanbiedt, zijn een onlinechecklist om je business case te evalueren, een gratis online-opleiding in creatief denken, een creativiteitstest, een profielschets van jou als ondernemer en een onlinegame waarin je ontdekt hoe je als manager scoort op innovatie.

Cools: "Bedrijfsleiders hebben het altijd te druk. Daarom vragen onze onlinetools weinig tijd. Het is aan het bedrijf zelf om achteraf iets met de resultaten te doen. Dat is toch een gezond uitgangspunt"?

Parys: "Dan is er natuurlijk ook ons Creativity World Forum waarvoor we 1.500 mensen uit verschillende regio's bijeenbrengen en waarvoor we heel veel input van creatieve Vlamingen krijgen. Hier ben ik toch trots op. Dit succes heeft veel te maken met hoe we de zaken aanpakken. We communiceren op een andere manier, we proberen op te vallen. Aan alles wat we doen, voegen we ook een beleavingscomponent toe. Op ons congres krijg je John Cleese te zien!"

Meer dan één juist antwoord

Scholen doden de creativiteit, zegt Sir Ken Robinson. Staat u achter die uitspraak?

Cools: "Het lijkt er toch op, ja. Jarman en Land onderzochten 1.500 kinderen op hun vermogen om divergerend te denken, om op ideeën te komen dus. Van de driejarige scoorde 98 procent op het niveau van een genie. Bij de twaalfjarigen was dat al gezakt tot 32 procent. Bij de 25-jarigen was dat maar 2 procent meer. Wat was er gebeurd? They got educated, zegt Ken Robinson. Ze hadden geleerd dat er op vragen maar één juist antwoord is: het antwoord achteraan in het handboek van de leraar. Je moet echter ook leren dat er nieuwe antwoorden mogelijk zijn. Ons onderwijs is goed, wereldklasse zelfs, maar het kan nog iets extra gebruiken om onze kinderen voor te bereiden op de toekomst".

Parys: "Toen ik naar school ging, wist ik heel goed wat ik moest doen om hoge punten te halen: de cursus van buiten leren. Dat is jammer. De oplossingen voor de grote uitdagingen van vandaag, zoals de vergrijzing en de pensioenproblematiek, staan niet in handboeken. Zo bestaat er ook geen lijstje van zakelijke opportuniteiten. Die moeten we leren ontdekken. Een volgende stap is er creatief op inspelen met een product of een dienst".

De wc-borstel van 14 euro

Hoe ziet u de toekomst?

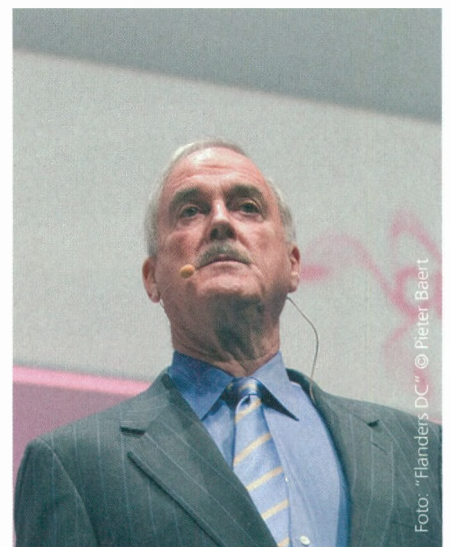
Cools: "Onze missie is ondernemend Vlaanderen creatiever te maken en Creatief Vlaanderen ondernemender. Voor de eerste doelstelling - ondernemers creatiever maken - willen we nog meer tools en methodes aanreiken. De sensibilisering die we vandaag doen, moeten we voortzetten. Daar bovenop moeten we inspiratie blijven brengen".

Parys: "De tweede doelstelling, de creatievelingen ondernemender maken, is voor ons een nieuwe focus. We moeten mensen uit de creatieve sectoren zakelijke vaardigheden bijbrengen zodat ze van hun werk een job kunnen maken. Je ziet al wel een

en ander in die richting gebeuren bij West-Vlaamse design- en lichtbedrijven zoals Extremis, Dark en concullega's".

Ondernemers en creatievelingen kunnen ontzettend veel van elkaar leren. Veel mensen uit de mode, productontwikkeling of architectuur zitten met goede ideeën, maar hebben er geen benul van hoe ze die moeten vermarkten. Anderzijds proberen veel bedrijven minder goede ideeën te vermarkten. Bruggen bouwen tussen de zakelijke en de creatieve wereld is niet evident, maar voor een creatieve economie wel noodzakelijk. ■

U kunt dit artikel ook downloaden via: www.wes.be/publicaties

■ John Cleese was één van de sprekers op het Creativity World Forum

port of zeebrugge

een netwerk voor Europa

- 13 miljoen ton roloverkeer
- 20 miljoen ton containerverkeer
- 2,2 miljoen nieuwe wagens
- 1 miljoen vrachtwagens
- 20 dagelijkse verbindingen met het V.K., Scandinavië en Zuid-Europa
- uitstekende distributiemogelijkheden o.a. in de Maritieme Logistieke Zone (MLZ)

Havenbestuur Zeebrugge / MBZ nv
Isabellalaan 1 - 8380 Zeebrugge
Tel. 050/54 32 11 - Fax 050/54 32 24
www.portofzeebrugge.be
mbz@zeebruggeport.be

PORT AUTHORITY ZEEBRUGGE

Hoe creatief is West-Vlaanderen?

dr. Marie Van Looveren & Jens Vannieuwenhuyse • sociaaleconomisch beleid, WES

Vlaanderen is duidelijk op weg naar een kennis- en innovatiegedreven economie. Creativiteit is daarbij een sleutelbegrip. Als Vlaamse provincie is het ook voor West-Vlaanderen belangrijk om mee op de trein richting kenniseconomie te springen.

Creativiteit wordt vaak gelinkt aan steden en stedelijkheid. Richard Florida's boek "Cities and the Creative Class" (2004) en het feit dat creativiteit meestal in een stedelijke context benaderd wordt, zijn hier voorbeelden van. Het zijn echter niet enkel de steden voor wie een kennis- en innovatiegedreven economie belangrijk is. Ook de ruimere regio's rond deze steden dienen aansluiting te vinden bij de creatieve kennis-economie.

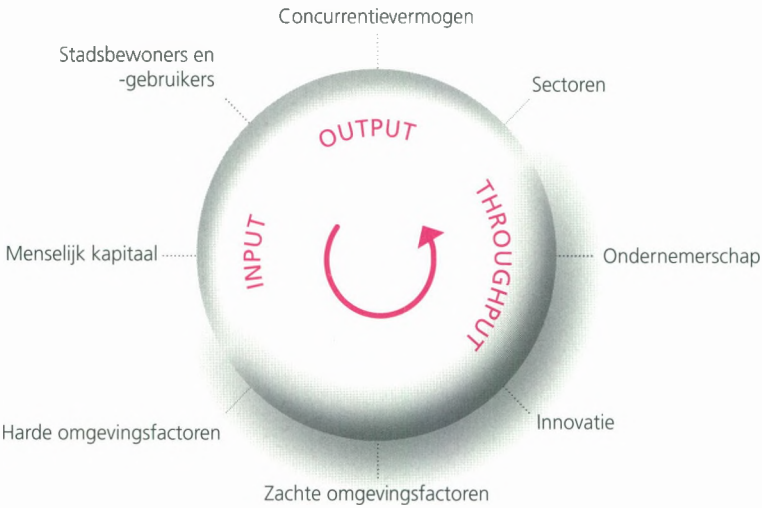
In dit artikel analyseren we in welke mate de West-Vlaamse regio's creatief zijn. Meer specifiek nemen we de acht arrondissementen van de provincie West-Vlaanderen onder de loep. Het creativiteitsniveau van deze regio's wordt getest aan de hand van een zogenaamde creativiteitsbarometer. Flanders DC ontwikkelde deze barometer in 2005 en liet zich daarvoor inspireren door onderzoeken uit de Verenigde Staten (Florida, 2002), Hong Kong (Home Affairs Bureau, 2004) en Europa (Florida en Tinagli, 2004) (allen geciteerd in: Flanders DC 2005). Ondanks het feit dat de barometer oorspronkelijk werd ontwikkeld voor het meten van creativiteit in steden, kan ze ook grotendeels worden toegepast op regio's of arrondissementen.

Tabel 1
Overzicht absolute waarden creativiteitsbarometer

	Inkomen ^(a)	Werkgelegenheidsgroei (in %) ^(b)	Beroepsbevolking ^(c)	Pendel ^(d)	Studenten ^(e)	Vrije industrieterreinen (in %) ^(f)	Belastingen ^(g)	Tevredenheid ^(h)	Tevredenheid met mobiliteit ⁽ⁱ⁾	Culturele uitgaven per inwoner ^(j)	Patenten ^(k)	Starters ^(l)	Groei ondernemingen ^(m)	Tewerkstelling in kennis- intensieve sector ⁽ⁿ⁾	Tewerkstelling in creatieve sector ^(o)
Brugge	26.215	15,7	46,1	104,8	60,2	12,8	1.635	129,8	103,9	66,1	0,105	8,5	3,3	9,8	1,2
Diksmuide	22.451	14,5	46,8	77,8	51,6	14,6	1.725	131	72,6	50,1	0,048	6,9	2,4	5,9	0,4
Ieper	23.050	14,5	46,1	92,7	53,5	14,6	1.878	127	85,5	54,7	0,080	7,6	4,1	7,3	1,1
Kortrijk	25.322	12,3	46,8	109,4	58,1	22,8	1.771	115,5	86,6	57,1	0,189	7,8	1,9	10,7	0,8
Oostende	22.906	15,0	43,1	86,2	54,3	32,9	1.546	122,9	112,9	55,2	0,040	9	2,8	10,5	0,9
Roeselare	24.644	15,2	47,3	109,0	59,0	22,2	1.678	118,5	89,7	41,5	0,150	7,7	3,2	10,5	1,9
Tielt	24.552	14,6	47,9	100,3	61,1	22,2	1.378	124,1	67,9	44,0	0,099	6,4	3,2	6,1	0,8
Veurne	24.792	11,4	41,8	101,3	54,3	14,6	1.954	138,1	100,8	93,4	0,070	7,9	2,6	7,4	1,1
Provincie West-Vlaanderen	24.717	14,2	46,0	101,4	57,5	20,3	1.696	123,8	90,0	56,5	0,116	7,9	2,9	9,5	1,1
Vlaams Gewest	26.187	16,2	46,5	97,0	59,7	23,0	1.333	119,6	99,6	45,9	0,169	9,1	4,0	13,1	1,6

BRON: (a), (b), (c), (g), (h), (i), (l), (m), (n), (o): FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie;
(d): Arbeidsrekening o.b.v. RSZ Gecentraliseerde statistiek, RSVZ, RSZ, RSZPPC, RSVZ, RVA (Bewerking Steunpunt WSE/departement WSE)
(e): Databank tertiair onderwijs
(f): Cabus Peter, Vanhaverbeke Wim (2007). Ruimtelijk-economisch onderbouwde behoefte-raming 2007-2022 voor de 5 Resoc en voor de provincie West-Vlaanderen met dezelfde methodes: eindrapport
(g): Belastingportaal Vlaanderen
(j): Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen
(k): Eurostat

Figuur 1
Input-, throughput- en outputfactoren van de creatieve stad

Het model (zie figuur 1) houdt zowel rekening met input-, throughput- als met outputindicatoren. Binnen elk thema werden voor de creativiteitsbarometer één of enkele indicatoren geselecteerd.

Door de arrondissementen van West-Vlaanderen te benchmarken met het Vlaamse Gewest, wordt duidelijk op welke thema's de regio's hoger en op welke thema's de regio's lager scoren.

Bij dergelijke analyses moeten we rekening houden met een paar elementen. Zo zijn de meest ideale indicatoren niet altijd voorhanden en gaat het om een momentopname. Daarenboven zijn niet alle indicatoren beschikbaar voor dezelfde referentieperiode. We gebruikten steeds de meest recente data, maar in enkele gevallen gaan deze terug naar het begin van deze eeuw.

Tabel 1 geeft de waarden van de verschillende indicatoren voor de West-Vlaamse arrondissementen, West-Vlaanderen in het algemeen en Vlaanderen weer.

Concurrentievermogen

Het **gemiddelde inkomen per aanslagbiljet** ligt in West-Vlaanderen lager dan elders in Vlaanderen. Enkel het arrondissement Brugge scoort vergelijkbaar met het Vlaamse gemiddelde.

De **groei van de werkgelegenheid** in de periode 1997-2007 is in alle West-Vlaamse arrondissementen minder groot dan elders in Vlaanderen. Veurne en Kortrijk zitten enkele procentpunten onder het Vlaamse gemiddelde. De cijfers uit Oostende, Roeselare en Brugge liggen het dichtst bij het Vlaamse gemiddelde.

Regiobewoners en -gebruikers

Wanneer we het **aandeel van de beroepsbevolking** in de totale bevolking van de verschillende arrondissementen vergelijken met Vlaanderen, zien we grote variaties. Diksmuide, Kortrijk, Roeselare en Tielt scoren vergelijkbaar of iets hoger dan Vlaanderen. Brugge en Ieper scoren net iets lager dan het Vlaamse gemiddelde. Oostende en Veurne scoren heel wat lager dan Vlaanderen op deze indicator.

De **pendelindex** geeft de verhouding weer van het aantal beschikbare arbeidsplaatsen in een regio ten opzichte van het aantal inwoners dat werkt. Een hoge index geeft aan dat er pendelaars nodig zijn om de arbeidsplaatsen in te vullen. In vergelijking met Vlaanderen hebben vijf West-Vlaamse arrondissementen een hogere pendelindex en dus een hoger aantal jobs dan het aantal inwoners. Kortrijk en Roeselare trekken de meeste pendelaars aan.

Ook Brugge, Veurne en Tielt scoren iets hoger op de pendelindex dan Vlaanderen. Ieper, Oostende en Diksmuide hebben een negatieve pendelindex wat betekent dat zij over minder jobs beschikken dan het aantal beroepsactieve inwoners.

Menselijk kapitaal

Een creatieve kenniseconomie kan niet zonder een goed opgeleide bevolking. Ook de **instroom in het hoger onderwijs** is dus een belangrijke indicator in de creativiteitsbarometer. Twee West-Vlaamse arrondissementen, Brugge en Tielt, kennen een grotere instroom van 18-jarigen in het hoger onderwijs dan gemiddeld in Vlaanderen. Roeselare en Kortrijk scoren in het academiejaar 2007-2008 net iets lager dan Vlaanderen op het vlak van instroom in het hoger onderwijs. Vanuit de andere arrondissementen ligt de instroom in het hoger onderwijs heel wat lager dan het Vlaamse gemiddelde.

Harde omgevingsfactoren

Het percentage van **onbezette bedrijventerreinen** hebben we niet op arrondissementsniveau maar op RESOC-niveau. In het voorjaar van 2004 onderging het socio-economische streekbeleid een grondige facelift en ontstonden er RESOC-gebieden. De arrondissementen Diksmuide, Ieper en Veurne vormen vanaf dan het RESOC-gebied Westhoek. De arrondissementen Roeselare en Tielt vormen samen het RESOC-gebied Midden-West-Vlaanderen. Voor deze regio's hanteren we het percentage van het ganse RESOC-gebied. Aangezien de andere RESOC-gebieden samenvallen met de arrondissementen, kunnen we van deze regio's nog de arrondissementscijfers gebruiken.

Uit deze cijfers blijkt dat enkel het arrondissement Oostende een hoger percentage onbezette bedrijventerreinen heeft dan gemiddeld in Vlaanderen. Kortrijk, Roeselare en Tielt scoren sterk vergelijkbaar met het Vlaamse gemiddelde terwijl de Westhoek en Brugge over een veel kleiner percentage aan onbezette bedrijventerreinen beschikken.

Om de **belastingsdruk** van een regio in te schatten, kijken we naar de opcentiemen op onroerende voorheffing. Dit zijn belas-

tingen op inkomens uit onroerende goederen. Vermits een hoge belastingsdruk een negatieve vestigingsfactor is, geldt voor deze indicator dat een score hoger dan 100 een lagere belastingsdruk omvat en een score lager dan 100 een hogere belastingsdruk. Uit de cijfers blijkt dat de belastingsdruk in alle West-Vlaamse arrondissementen hoger ligt dan gemiddeld in Vlaanderen.

Zachte omgevingsfactoren

De indicator **tevredenheid met de woon- en leefomgeving** is opgebouwd uit verschillende deelaspecten: tevredenheid met de lucht, de netheid, de rust, het uitzicht en het groen. De meeste West-Vlaamse arrondissementen halen op deze tevredenheidsindicator een hogere score dan gemiddeld in Vlaanderen. Enkel de inwoners van Roeselare en Kortrijk zijn iets minder tevreden.

Vervolgens namen we de **tevredenheid** van de bevolking voor wat betreft het **aanbod aan openbaar vervoer** onder de loep. Op dit vlak scoren slechts enkele West-Vlaamse arrondissementen beter dan het Vlaamse gemiddelde, met name Brugge, Oostende en Veurne. Het slechtst scoren Diksmuide en Tielt.

De **gemeentelijke culturele uitgaven** en het aanbod dat hieruit voortvloeit, is een factor die mee de creatieve aantrekkelijkheid bepaalt. Slechts drie West-Vlaamse arrondissementen geven per inwoner jaarlijks minder uit aan cultuur, feestelijkheden en bibliotheken dan het Vlaamse gemiddelde. In de arrondissementen Brugge en Veurne geven de gemeentebesturen per inwoner een pak meer uit dan gemiddeld in Vlaanderen en ook in Kortrijk en Oostende geeft men iets meer of een vergelijkbaar bedrag per inwoner uit aan cultuur.

Innovatie

Het **aantal aangevraagde patenten** is een rechtstreeks gevolg van de onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten (O&O) van de regio. In West-Vlaanderen heeft enkel het arrondissement Kortrijk meer patentaanvragen dan gemiddeld in Vlaanderen. Oostende en Diksmuide halen het minste patentaanvragen ten opzichte van het aantal inwoners.

Ondernemerschap

Wat de mate van ondernemerschap in een regio betreft, bekijken we twee indicatoren. Een eerste indicator is de **oprichtingsratio** of het **aantal starters ten opzichte van het totale aantal actieve ondernemingen**. Deze verhouding ligt in alle West-Vlaamse arrondissementen iets lager dan in Vlaanderen.

Vervolgens kijken we naar de **groei van het aantal actieve ondernemingen** in de periode 2005-2007. Uit de cijfers blijkt dat enkel het arrondissement Ieper op dit gebied een grotere groei kende dan Vlaanderen. De groei in Oostende en Brugge is sterk vergelijkbaar met de groei in Vlaanderen. Veurne, Diksmuide en Kortrijk kennen een eerder lage groei van het aantal ondernemingen in vergelijking met Vlaanderen.

Sectoren

Tot slot staan we stil bij de **tewerkstelling in de kennisintensieve¹ en creatieve sectoren²**.

Geen enkel West-Vlaams arrondissement haalt in de kennisintensieve sectoren een tewerkstellingsniveau dat vergelijkbaar is met

Vlaanderen. In Kortrijk, Roeselare, Oostende en Brugge is het tewerkstellingsniveau in deze sectoren maximaal een vierde lager dan in Vlaanderen. In de andere arrondissementen is dit maar liefst de helft.

Ook de tewerkstelling in de **creatieve sectoren** in West-Vlaanderen is globaal gezien lager dan het Vlaamse gemiddelde. Hier is echter wel één uitschieter. Het arrondissement Roeselare scoort hoger dan het Vlaamse gemiddelde wat betreft de tewerkstelling in creatieve sectoren.

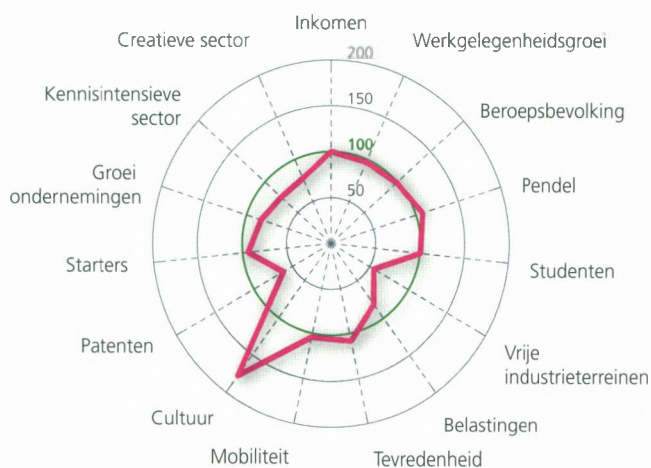
Creativiteitsscores per regio

Naast dit overzicht per indicator, gaan we nog na hoe de West-Vlaamse arrondissementen scoren op de creativiteitsbarometer in vergelijking met Vlaanderen.

De gegevens voor het Vlaamse Gewest werden telkens op 100 herschaald. Dit maakt het gemakkelijker om het gemiddelde voor Vlaanderen te vergelijken met de waarden van de verschillende arrondissementen. Figuren 2 tot en met 9 geven een visuele weergave van de positie op de creativiteitsbarometer van de West-Vlaamse arrondissementen ten opzichte van Vlaanderen.

Figuur 2

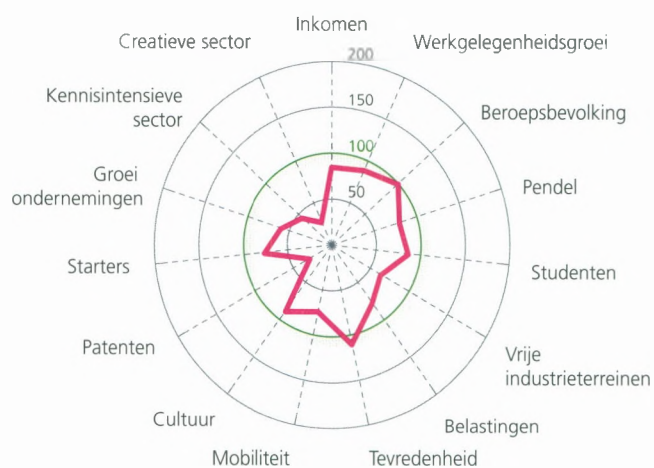
Brugge

In vergelijking met Vlaanderen scoort het arrondissement Brugge sterk op de zachte omgevingsfactoren. Op het vlak van concurrentievermogen, stadsbewoners en stadsgebruikers en menselijk kapitaal is Brugge erg vergelijkbaar met Vlaanderen. Wat de harde omgevingsfactoren, innovatie, ondernemerschap en de kennisintensieve en creatieve sectoren betreft, scoort het arrondissement dan weer lager dan het Vlaamse Gewest.

Figuur 3

Diksmuide

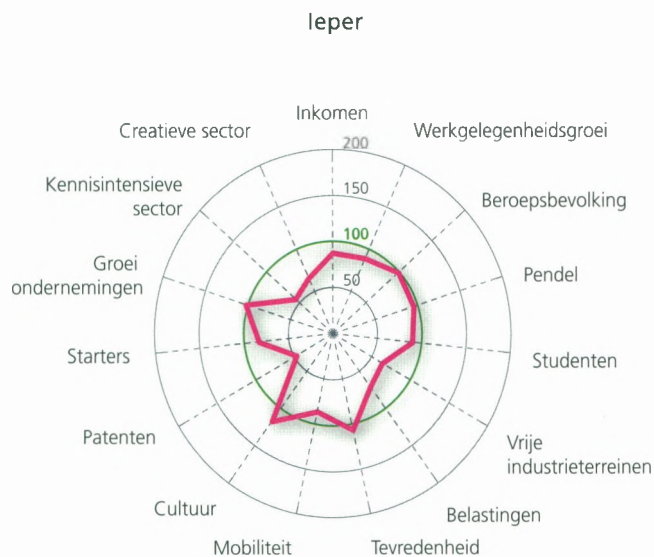

Het arrondissement Diksmuide scoort globaal gezien laag op de creativiteitsbarometer. Op een aantal individuele indicatoren scoort men vergelijkbaar of net iets hoger dan Vlaanderen. Het betreft het aandeel van de beroepsbevolking op de totale bevolking, de tevredenheid met de omgeving en de culturele uitgaven. Op andere indicatoren zoals de tewerkstelling in de kennisintensieve en creatieve sectoren en het aantal patenten scoort de regio dan weer zeer laag.

1 Nace-codes: 61, 62, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 74, **BRON:** Studiedienst Vlaamse regering

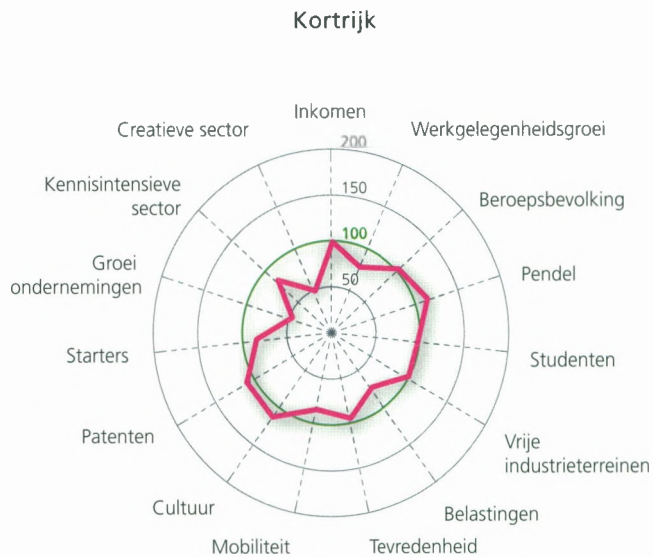
2 Nace-codes: 22.1, 74.2, 74.4, 92.1, 92.3, 92.4, 92.5, **BRON:** Studiedienst Vlaamse regering

Figuur 4

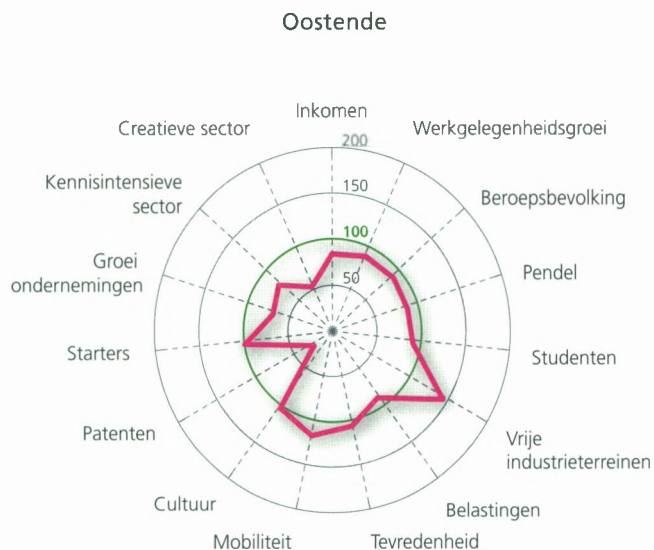
Ook de regio Ieper scoort globaal gezien laag op de creativiteitsbarometer. Toch leunt dit arrondissement nog iets meer aan bij het Vlaamse gemiddelde dan Diksmuide. Ieper kent een iets grotere groei in de ondernemingen dan gemiddeld in Vlaanderen en ook de tevredenheid met de omgeving en de culturele uitgaven per capita liggen hoger. Het aantal patenten en de tewerkstelling in kennisintensieve en creatieve sectoren is dan weer lager dan in Vlaanderen.

Figuur 5

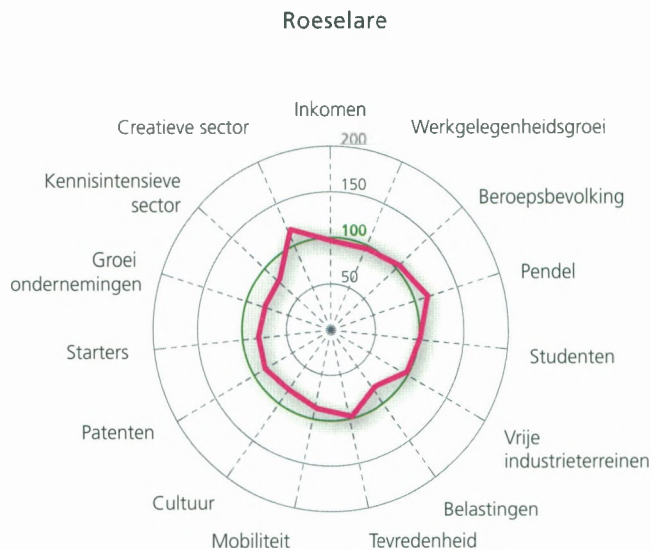
Kortrijk geeft een gevarieerd beeld op de verschillende thema's van de creativiteitsbarometer. De stad haalt een hoger gemiddelde dan Vlaanderen op het thema stadsbewoners en -gebruikers en innovatie. De werkgelegenheidsgroei en het thema ondernemerschap scoren dan weer heel wat lager. Ook de zachte omgevingsfactoren, met uitzondering van de culturele uitgaven, scoren eerder laag in vergelijking met Vlaanderen.

Figuur 6

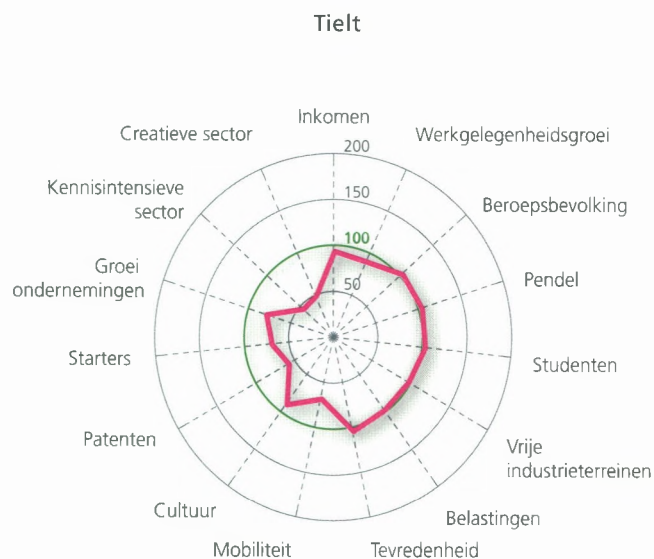
Oostende doet het wat betreft de zachte omgevingsfactoren iets beter dan het Vlaamse gemiddelde. Ook wat het aantal starters betreft zijn dit arrondissement en het Vlaamse Gewest vergelijkbaar. Op alle andere indicatoren scoort Oostende lager. Vooral de lagere scores op het aantal patenten, de groei van de ondernemingen en de tewerkstelling in de creatieve en kennisintensieve sectoren vallen op.

Figuur 7

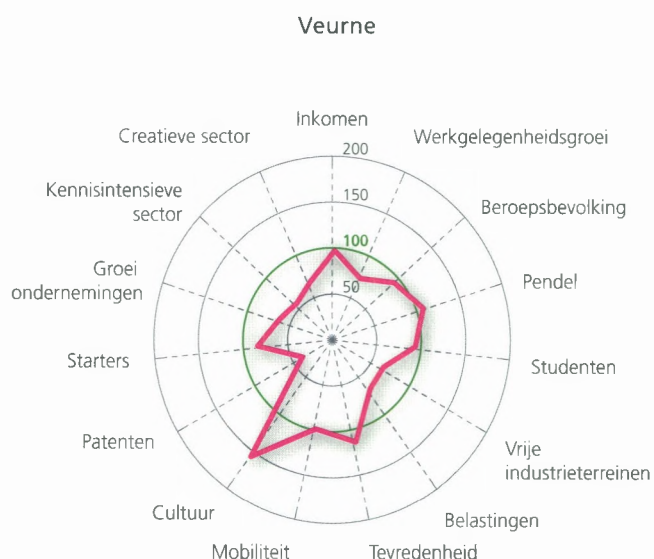
Roeselare scoort, in vergelijking met Vlaanderen, goed op het thema stadsbewoners en -gebruikers en bijzonder goed op de tewerkstelling in de creatieve sectoren. Op andere vlakken doet Roeselare het iets minder goed dan gemiddeld in Vlaanderen. Opvallend is ook nog dat dit arrondissement in vergelijking met andere West-Vlaamse regio's laag scoort op de zachte omgevingsfactoren.

Figuur 8

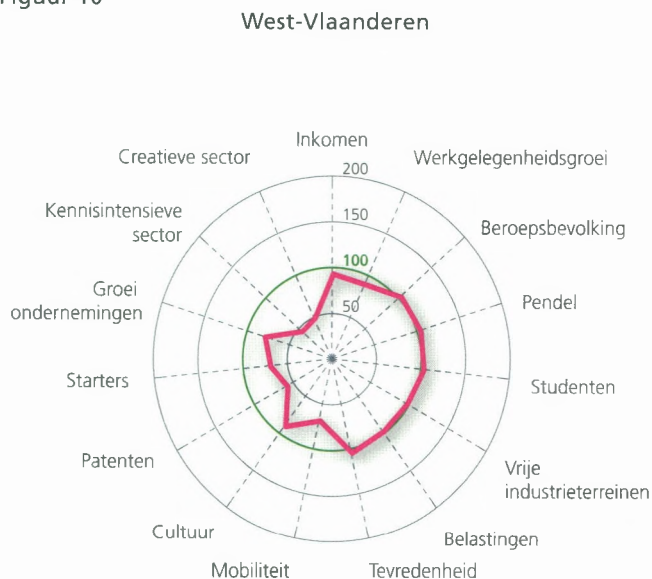
Tielt scoort net iets hoger dan het Vlaamse gemiddelde op het thema regiobewoners en -gebruikers, menselijk kapitaal, tevredenheid met de omgeving en de groei van de ondernemingen. Op andere vlakken scoort Tielt eerder laag, zoals op het vlak van tewerkstelling in kennisintensieve en creatieve sectoren, patenten en starters.

Figuur 9

De gemeentebesturen uit het arrondissement Veurne besteden per inwoner anderhalf keer zoveel aan cultuur, feestelijkheden en bibliotheken dan gemiddeld in Vlaanderen. Op andere indicatoren scoort Veurne dan weer laag in vergelijking met Vlaanderen zoals de tewerkstelling in kennisintensieve en creatieve sectoren, het ondernemerschap, werkgelegenheidsgroei en patenten.

Figuur 10

Conclusie

De toepassing van de creativiteitsbarometer op de arrondissementen van de provincie West-Vlaanderen geeft ons een eerste inzicht in de positie die de provincie momenteel inneemt op weg naar de toekomst. Op een aantal thema's zoals regiobewoners en -gebruikers en de zachte omgevingsfactoren scoort de provincie globaal gezien goed. Op andere thema's zoals innovatie, ondernemerschap en de tewerkstelling in kennisintensieve en creatieve sectoren is er dan weer nog heel wat ruimte voor verbetering. We dienen in deze analyse echter rekening te houden met het feit dat het een eerste toets is. Een meer diepgravende analyse is nodig om preciezer te kunnen aangeven waar de sterktes en zwaktes van de verschillende arrondissementen zich precies situeren en op welke manier de verschillende regio's hier het best op inspelen. Om West-Vlaanderen volwaardig op de kaart van de toekomst te zetten, is verder onderzoek dus onontbeerlijk. ■

U kunt dit artikel ook downloaden via: www.wes.be/publicaties

BRON: FLANDERS DC (2005), ondernemerscreativiteit als motor van groei in de Vlaamse steden en Brussel, www.flandersdc.be

Winkeltje spelen of

... zaken doen ?

Van roestige deurbel naar succesvolle retailformule: **inzicht, strategie** en **juiste keuzes** zijn dan essentieel. WES zet u in de goede richting. Zodat de klanten voor uw winkelformule (blijven) kiezen.

**Voor een Klare Kijk
bel snel naar**

Klare Kijk
door Onderzoek
en Advies

Pascal Steeland
Senior consultant retail

T +32 50 36 71 47
pascal.steeland@wes.be

Baron Ruzettelaan 33 · BE-8310 Assebroek-Brugge · info@wes.be · www.wes.be

Te huur

Instapklare kantoorruimtes nabij het station van Brugge

Modules van 320 en 130 m²

- › Modern gebouw op wandelafstand van het station en het centrum van Brugge
- › Zeer vlot bereikbaar, ook via het openbaar vervoer (bushalte De Lijn)
- › Rustige ligging in een groene omgeving met ruime private parkeergelegenheden

Info:

Johan Bisschop

T 050 36 71 18

F 050 36 31 86

johan.bisschop@wes.be

burocenter[®]

organising your office

Op zoek naar kantooroplossingen?

print & copy furniture informatics

Bezoek onze toonzaal:

Lieven Bauwensstraat 15
8200 Brugge

open elke werkdag:
8u45 - 12u00 & 13u30 - 17u30
(vrijdag tot 17u)

www.burocenter.be

Wvi realiseert CO2- neutrale bedrijventerreinen

Op sommige bedrijventerreinen hanteert wvi voortaan het principe van CO2-neutraliteit als verkoopvoorwaarde. De kopers verbinden zich ertoe te streven naar rationeel energiegebruik en hun resterende elektriciteitsverbruik te vergroenen. Wvi begeleidt hen daarbij.

In het besluit over de subsidiëring van bedrijventerreinen dat de Vlaamse Regering in 2007 had goedgekeurd, is CO2-neutraliteit als subsidievoorwaarde opgenomen. Als de projectontwikkelaar voortaan subsidie wil krijgen voor de aanleg van een terrein, moet hij in een deelplan CO2-neutraliteit duidelijk maken hoe hij die neutraliteit zal bewerkstelligen.

Positief verhaal

Dat is voor wvi niet de enige reden om in te zetten op CO2-neutraliteit. We zijn al langer een voortrekker op het gebied van duurzame bedrijventerreinen. CO2-neutraliteit is een aspect van duurzame kwaliteit dat snel aan belang wint en dat in onze aanpak nog niet in detail was bestudeerd. Ook onze vennoten – de gemeenten en de Provincie – werden zich steeds sterker bewust van de CO2-problematiek.

Daarom besloten de bestuursorganen van wvi om werk te maken van een strategie. Het nieuwe subsidiebesluit verplicht ons ertoe om van bedrijven die zich op een gesubsidieerd bedrijventerrein komen vestigen CO2-neutraliteit te eisen. Wvi gaat de uitdaging aan om die eis om te vormen in een positief verhaal, niet alleen voor de samenleving en het milieu, maar ook voor de bedrijven zelf.

Hoe pakt wvi het aan?

Wvi heeft richtlijnen opgesteld om bedrijven te helpen rationeel met energie om te springen en hun elektriciteitsverbruik te vergroenen. Die richtlijnen en adviezen leveren hen ook kostenvoordelen op. Ze werden voor het eerst opgenomen in de verkoopvoorwaarden van het bedrijventerrein Lissewege Kazerne.

Bedrijfsgebouwen. Kandidaat-kopers vragen we om ons vooraf de plannen voor hun bedrijfsgebouwen voor te leggen. In deze fase kunnen immers op allerlei vlakken nog zeer efficiënte ingrepen rond rationeel energiegebruik (REG) worden doorgevoerd: energieprestatie en isolatie van de gebouwen, verwarming en ventilatie, verlichting, enzovoort. In de voorbereidingsfase waken we er ook over dat het dak geschikt is voor zonnepanelen.

Exploitatie. Ook voor de eigenlijke bedrijfsactiviteit zijn natuurlijk kostenvoordelige REG-ingrepen mogelijk. Zodra de plannen van het gebouw en de technische installaties er zijn, vraagt het bedrijf daarvoor bij wvi een quickscan aan. De ingrepen met een terugverdientijd van minder dan drie jaar voert het bedrijf in elk geval uit. Tegelijk voeren we ook een quickscan alternatieve energieopwekking uit. Die onderzoekt of alternatieve energiebronnen toepasbaar of haalbaar zijn.

CO2-neutraliteit. Het geregistreerde elektriciteitsverbruik van de onderneming moet CO2-neutraal zijn. Hoe het bedrijf daarvoor zorgt, beslist het zelf: zelf groene stroom produceren, via een groenestroomcontract of door emissiekredieten te kopen om de CO2-uitstoot te compenseren.

Rapportering. Wvi moet de naleving van de CO2-neutraliteitsverplichting controleren. Daarom rapporteert het bedrijf elk jaar over de manier waarop het aan de verplichting heeft voldaan.

▶ Meer info: Johan Proot, Marianne Vancleemput, Tom Maes
050 36 71 71
j.proot@wvi.be, m.vancleemput@wvi.be, t.maes@wvi.be

Zoekt u antwoorden op de sociaaleconomische uitdagingen in uw regio?

WES gidst u voorbij de vraagtekens

Van ??? Naar!

- Een succesvol sociaaleconomisch beleidsplan of streekpact opstellen en evalueren?
 - Ondersteuning bij projectmanagement?
- Een arbeidsmarktonderzoek op maat van uw regio?
- Oplossingen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt?
- Verhoogde tewerkstellingsmogelijkheden voor kansengroepen?

Contacteer ons voor een persoonlijk en vrijblijvend gesprek!

Hans Desmyttere • adjunct-directeur • 0496 22 33 63 • hans.desmyttere@wes.be • www.wes.be

Bezoek ook ons 'Kennis- en Informatieplatform Regionale Economie' op www.regionale-economie.be

Klare Kijk
door Onderzoek
en Advies

Creativiteit aansturen, hoe moet dat dan?

Becky Verthé • communicatiemedewerker INNOWIZ, Howest

Een creatieve economie creëert kansen voor wie op innovatief vlak een rol wil blijven spelen. Howest, de Hogeschool West-Vlaanderen, is zich daar meer dan wie ook van bewust en levert dankzij haar creatief-technische opleidingen hoogwaardige technische artiesten af aan de markt. Creativiteit is als topprioriteit ingeschreven in de strategische doelstellingen van de hogeschool. Het expertisedomein krijgt vorm via onderzoeksprojecten en uitwisselingen met de industrie.

Eén van de ontwikkelingen van Howest is INNOWIZ, een open source toolbox met creativiteitstechnieken op het internet. Uw ideeën stonden nog nooit zo dicht bij een realisatie!

Creativiteit is nog steeds geen duidelijk omlijnde discipline. Er bestaat geen wonderformule om de creatieve vaardigheid structureel in te bedden in onze ondernemingen of organisaties. Niet in het minst omdat je mensen op veel verschillende niveaus mee op sleeptouw moet nemen: bedrijfsleiders, productieleiders, sales managers, designers, ambtenaren in openbare besturen, detailhandelaars, leerkrachten en zelfs werknemers met heel uitvoerende taken.

Positieve signalen

Op de tweejaarlijkse European Conference for Creativity and Innovation, die dit jaar reeds aan haar elfde editie toe was, weerklonken positieve signalen.

Onze 'traditionele' bedrijven lijken duidelijk open te staan voor creativiteit en innovatie. Ze zijn mentaal voorbereid op reconversie. Het is belangrijk dat deze bedrijven blijvend durven investeren in creativiteit en dat ze ook daadwerkelijk actie ondernemen.

Daarnaast is het ook noodzakelijk dat onze 'creatieve' sectoren ondernemender worden. Volgens de Europese Nace-codes van 2006 bestrijkt de creatieve industrie elf sectoren: de gedrukte media-industrie, de filmbranche, de audiovisuele sector, de muziekindustrie en de podiumkunsten, de journalistiek, de musea en de sector van de beeldende kunst, de handel in culturele goederen, de architectuur, design (onder andere mode, product design), de reclamewereld en tot slot de branche van software en gaming. Deze creatieve sectoren kunnen inzake management en de vermarkting van goederen en diensten veel leren van de traditionele industrieën.

Hoe creativiteit stimuleren?

Aan tools, steunmaatregelen en aanspreekpunten (commercieel of gesubsidieerd) geen gebrek in Vlaanderen. Zo vertaalt Flanders District of Creativity bijvoorbeeld het integrale Vlaamse beleid rond creatieve economie in concrete initiatieven voor verschillende doelgroepen.

Howest is de West-Vlaamse pionier op het domein van creativiteit en innovatie. Met enkele creatief-technische opleidingen in (industriële) productontwerpen, digital arts & entertainment, multimedia & communicatietechnologie en toegepaste architectuur, leidt Howest de creatieve ondernemers - of 'technical artists' - van morgen op. Maar daar blijft het niet bij. Afgestudeerde studenten van Howest die een bedrijf oprichten, kunnen terecht in **The Studios**, een incubator voor gaming, product design en multimedia. Via het E-Clic platform staat The Studios in verbinding met andere Europese innovatiecentra.

Het nieuwste uithangbord van Howest is **De Kathedraal**, een competentiecentrum interactieve 3D van de opleiding Digital Arts and Entertainment. De Kathedraal zal op het vlak van gaming en 3D uitgroeien tot het Belgische kenniscentrum en daarmee wil Howest ons land op de wereldkaart zetten.

**Creativiteit is
gestructureerde chaos.
Het is de balans tussen
een goede methode en
voldoende inspiratie.**

Howest is samen met de intercommunale Leiedal en Designregio Kortrijk ook partner in het EU-Noordzeeregioproject **Creative City Challenge**. Dit project is in het kader van het Europese jaar voor Creativiteit en Innovatie 2009 uitgeroepen tot pilootproject voor Europa en heeft als voornaamste doelstelling te kijken naar de gedeelde rol van overheden, kennisinstituten en bedrijven (triple helix) in de actuele ontwikkeling van competitieve en op innovatie gebaseerde regionale economieën. Het project streeft ernaar de innovatiecapaciteit van steden en regio's te verhogen.

In 2007 ontwikkelde Howest **INNOWIZ**, een open source toolbox met creativiteits-

technieken op het internet. **INNOWIZ**, voluit innovation wizard, loodst mensen door elk innovatieproces en moedigt het gebruik van creativiteitstechnieken aan. De webtool ontstond dan wel binnen de context van (industriële) productontwerp, ze ambieerde van bij het begin ook de toepasbaarheid in elk ander innovatieproces. En deze ambitie konden de onderzoekers waarmaken. **INNOWIZ** kan ingezet worden bij producttechnische problemen, maar evengoed bij organisatorische, strategische of persoonlijke uitdagingen. Van bij de start werd **INNOWIZ** ge'co-creëerd' door een veelzijdige gebruikerscommissie van kleine, middelgrote en grote bedrijven. CREAX, Renson, Assa Abloy, Liften Coopman, P&G, Televic, Flanders DC, DesleeClama, Flanders Inshape, Pilipili, Innovatiecentrum, UNIZO, COCD, Recticel en Reynaers Aluminium hebben er vanuit al hun diverse achtergronden voor gezorgd dat **INNOWIZ** vandaag inzetbaar is in bedrijven en organisaties met uiteenlopende achtergronden.

Vierstappenmethode

Abstract gezien bestaat een creatief proces uit vier verschillende stappen: uitdaging- of probleemdefiniëring, idee-engeneratie, ideeënselectie en ideeëncommunicatie of -materialisatie. Deze vier stappen consistent en op een iteratieve manier doorlopen, maakt elk creatief proces

transparant en leidt tot een betere implementatie en realisatie van goede ideeën. De methode brengt structuur in een creatief proces en garandeert dat mensen hun projecten efficiënter aanpakken.

Inspiratie

Creativiteit en innovatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Creativiteitstechnieken brengen nieuwe zuurstof binnen in een proces en versterken het creatieve potentieel van zowel individuen als groepen. Het aanbod van deze technieken is immens. Op eigen initiatief op zoek gaan naar de geschikte creativiteitstool of -techniek voor een specifieke situatie

of concrete uitdaging kan natuurlijk, maar het zal je flink wat tijd kosten om alles naar waarde te schatten. Daarom ontwikkelden de onderzoekers van Howest de **INNOWIZ creativiteitstechniekendatabase**. Deze database maakt je wegwijs in een breed aanbod van betrouwbare en gescreende creativiteitstechnieken die vandaag hun nut bewijzen bij bedrijven en organisaties. De database is gratis te raadplegen via het internet. Ze is interactief en continu in evolutie om up-to-date te blijven. Je vindt er zowel analoge technieken als zeer geavanceerde interactieve Web 2.0 tools in terug.

Voorbeelden van interactieve webtools zijn Wordle.net en Visualthesaurus.net, die lange teksten supersnel en visueel analyseren. Online beeldendatabases zoals Flickr.com, Taggalaxy.com, krazydad.com/colrpickr of labs.systemone.at/retrievr zijn dan weer eerder technieken die onze rechterhersen helft activeren en onze emoties prikkelen, waardoor we onverwacht nieuwe mogelijkheden of analogieën zien. De zes denkhoeden van Edward de Bono hel-

pen beslissingsprocessen te stroomlijnen. En dan is er nog Sticky Ideas, een handige checklist om interne en externe communicatie te optimaliseren. Van deze en nog veel meer technieken vind je de demo of de hyperlink in de database van **INNOWIZ** of op de blog (www.innowiz.be).

"INNOWIZ is binnen het ontwerpproces van P&G een hulp om bepaalde problemen creatief aan te pakken. Het zet een team op gang dat multifunctioneel is, gaat heel breed en gebruikt voorbeelden en benchmarks als terugkoppeling naar de realiteit". Dominique Geeraert, design manager, P&G.

"Ik ben blij dat ik deze INNOWIZ-database heb leren kennen. Ik ben innovatieconsultant en ik zal de technieken in de toekomst professioneel gebruiken". Maria Bouanane, Belle Mine, Frankrijk.

Creativiteit is bovenal een mentaal proces. Je genereert nieuwe ideeën of concepten, of je brein legt nieuwe associ-

aties tussen bestaande ideeën of concepten. Mensen ontwikkelen hun persoonlijke denkprocessen, wat samenhangt met hun al even persoonlijke denkvoorkeuren. Het doel van **INNOWIZ** is om mensen hiervan bewust te maken. Creativiteitstechnieken dwingen je om alternatieve denkwijzen te verkennen: analytisch, imaginair, emotioneel, gedetailleerd, positief, ... En al doende verlaten mensen hun platgetreden denkpaden. Ned Herrmann en Howard Gardner, respectievelijk fysicus-musicus en psycholoog, determineerden elk op hun manier verschillende denkvoorkeuren. Zij inspireerden **INNOWIZ** om de creativiteitstechnieken op te delen in categorieën.

De **INNOWIZ**-database suggereert welke creativiteitstechnieken geschikt zijn in jouw specifieke situatie. De identiteit van elke creativiteitstechniek is bepaald aan de hand van de parameters time, team, think, type en phase. Via zoekknoppen kun je je eigen selectie(s) maken. Wil je een korte of lange techniek? Een groepstechniek of toch liever een tool om met jezelf te brain-

Foto: Howest

Foto: Howest

stormen door bijvoorbeeld het Web 2.0 als klankbord te gebruiken?

Elke onderneming, organisatie of persoon kan met **INNOWIZ** zijn of haar persoonlijk(e) innovatiepad(en) uitstippelen voor elke specifieke situatie. **INNOWIZ** is een open source toolbox en een studiomgeving. **INNOWIZ** versterkt een aantal positieve aspecten zoals uitdaging, competitie, fun of verdraagzaamheid wanneer je tegen een probleem aankijkt en een oplossing wilt bedenken.

Op maat

Voor wie dat wil, kan het **INNOWIZ**-team een persoonlijke toolbox met creativiteitstechnieken samenstellen. Volledig op maat van een specifieke uitdaging van een bedrijf of organisatie. De focus varieert van organisatorische over technische tot strategische projecten.

Hoe gaat dat in zijn werk? Tijdens een verkennende briefing bespreken het **INNOWIZ**-team en de klant de uitdaging. Na een grondige studie van de case bouwt **INNOWIZ** een creatieve sessie op rond het

onderwerp, met als rode draad een gepersonaliseerde set aan creativiteitstechnieken. Tijdens de training die daarop volgt en waarop naast het bedrijfsteam ook externe partners van de onderneming welkom zijn, legt **INNOWIZ** uit hoe de technieken het project naar een hoger innovatieniveau kunnen tillen. Daarna starten de deelnemers met een creatieve sessie waarin ze werken op de eigen case. De **INNOWIZ**-trainers structureren en faciliteren deze sessie. Bij interesse in een zogenaamde "fresh-eye" input kunnen enkele Howest-studenten uit de studierichting industrieel productontwerpen komen meedenken.

*"De aluminiumsector zit in volle beweging. De vele voordelen van aluminium zorgen ervoor dat het aantal toepassingen en vooral de verwerking van het materiaal zeer snel evolueren. Remi Claey's Aluminium deed een beroep op **INNOWIZ** om op een creatieve manier een aantal nieuwe richtingen uit te werken. Dankzij een jong, creatief team met een gedreven aanpak kwamen we al snel aan een aantal heel concrete uitwerkingen. **INNOWIZ** hielp ons creatief te denken in een welomlijnd proces. Hun ervaring in opbouwend 'out*

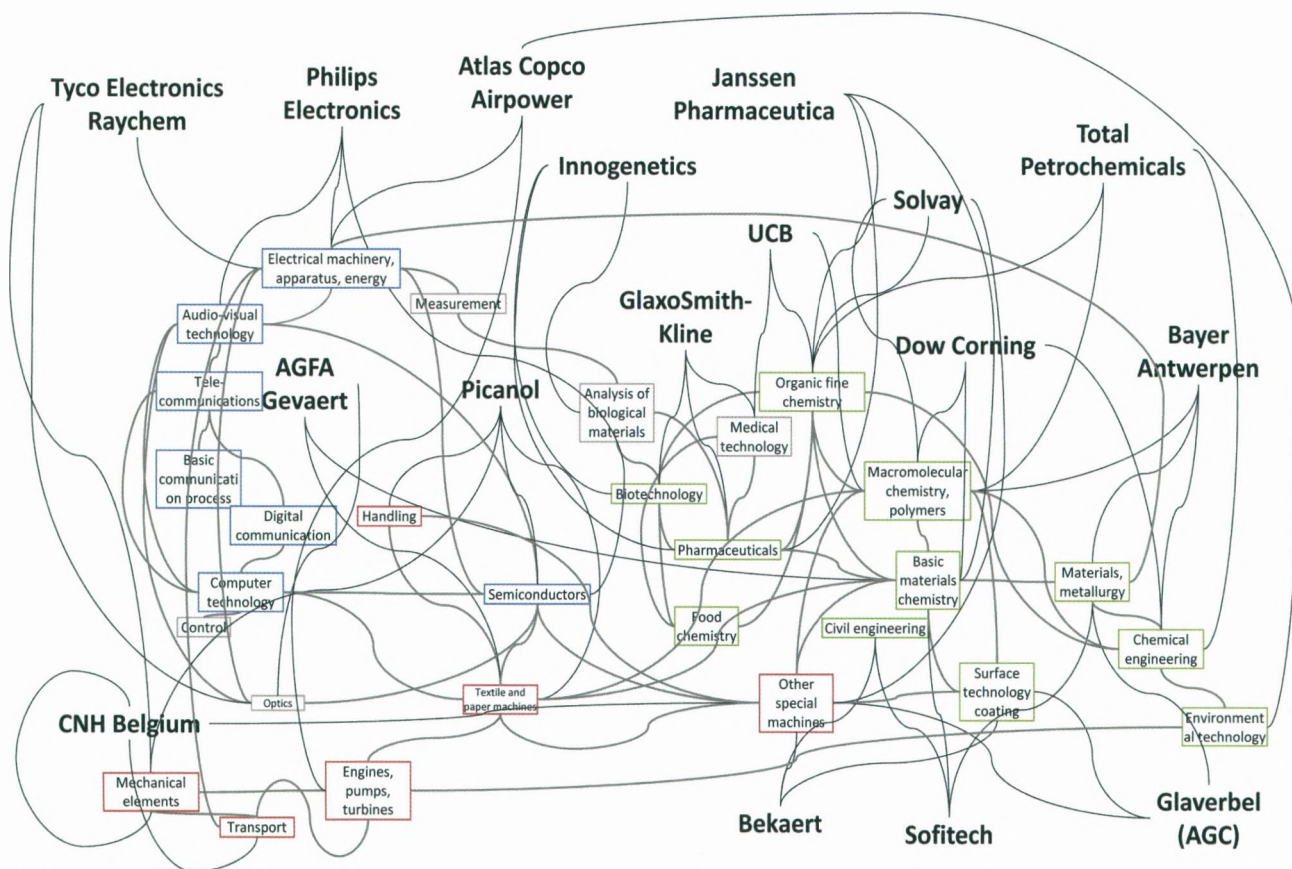
of the box' denken hielp ons in speed-tempo vooruit". Hubbe Vanneste, sales manager, Remi Claey's Aluminium.

Het **INNOWIZ**-team is verbonden aan het Industrial Design Center van Howest te Kortrijk. Dit centrum voor opleiding, onderzoek en dienstverlening is volledig ingebed in de bacheloropleiding Industrieel Productontwerpen en de masteropleiding Industrieel Ontwerpen van Howest. Het Industrial Design Center brengt diverse onderzoeksgroepen samen onder één dak en bundelt - naast kennis in creativiteitsmethodologieën en -technieken - expertise in traditional, rapid & virtual prototyping, lichttechnologie, duurzaam ontwerpen en 'assistive technology'. Het Industrial Design Center valideert zijn kennis door toetsing aan de praktijk. Om de expertise te blijven uitbouwen, is er altijd interesse om nieuwe onderzoeksprojecten op te starten met bedrijven. ■

► Contact: info@innowiz.be

► U kunt dit artikel ook downloaden via: www.wes.be/publicaties

Nood aan innovatie? CREAX kijkt voor jou bij de burenen!

Lieselot Denorme en Pascal Steeland • sociaaleconomisch beleid, WES

Ieper en creativiteit. Twee begrippen die sinds het ondertussen teloorgegangene spraaktechnologiebedrijf Lernout en Hauspie onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Maar Ieper heeft meer te bieden. Ook Creax heeft er zijn vestigingsplaats. Oprichter en CEO Simon Dewulf vertelt ons waar Creax voor staat en waarom "niemand zo slim is als iedereen samen".

Octrooidatabank

Wie denkt dat innoveren een synoniem is voor 'iets nieuws uitvinden', heeft het mis. Vaak is het voldoende om een eigenschap van een product of proces aan te passen om nieuwe markten aan te boren. Ook inspiratie opdoen over de grenzen van je eigen sector heen kan voor wonderbaarlijke verrassingen zorgen.

Simon Dewulf: "In de wereld is al heel wat uitgevonden en zijn er al voor heel wat problemen oplossingen gevonden. Die oplossingen liggen bovendien voor het rapen. Je moet ze alleen weten te vinden. En daar kan Creax bij helpen. We ontwikkelden een internationale octrooienzoekrobot waarin op vandaag maar liefst 67 miljoen octrooiën op een gestructureerde manier zijn opgenomen. Dat zijn 67 miljoen oplossingen voor welgedefinieerde problemen. De helft van die octrooiën zijn bovendien ouder dan twintig jaar, wat wil zeggen dat iedereen die kennis gratis kan gebruiken. En als de kennis van de overige patenten gebruikt wordt in een ander domein, dan kunnen die patenten een bron van inspiratie zijn."

Kun je daar een voorbeeld van geven?

Simon Dewulf: "Kaas en rubber hebben dezelfde eigenschappen. Het zijn allebei visco-elastische materialen. Een kaasmakerij en een bandenproducent zouden dus perfect kunnen samenwerken rond het optimaliseren van een snijmachine. Ze zijn niet concurrentieel, maar snijden allebei iets rubberachtigs. Die link kun je heel gemakkelijk blootleggen. Je kunt bijna een innovatiekaart maken van wie nog van wie kan leren."

Dat lijkt zeer simpel.

Simon Dewulf: "Dat is het ook. Creax gelooft enorm in de recyclage van kennis, vooral over de domeinen heen. Een textiel-fabrikant die wil dat zijn textiel zijn kleuren langer behoudt, staat voor dezelfde uitdaging als fabrikanten die erwten en worteltjes op blik zetten of die papier-

kleurmiddelen ontwerpen. Ook zij moeten kleur behouden."

Door te grasduinen in jullie databank kunnen bedrijven dus in andere sectoren oplossingen voor hun problemen vinden?

Simon Dewulf: "Inderdaad. Stel dat je bijvoorbeeld problemen hebt om iets luchtdicht te maken. Dan kun je op zoek gaan naar alle patenten van bedrijven die mogelijk met hetzelfde probleem kampen en kun je in detail gaan kijken hoe zij dat aan het oplossen zijn. Octrooiën zijn dus niet alleen een bron van oplossingen, maar beschrijven ook problemen die met deze oplossingen in relatie staan. Geef toe, dat is interessant!

Maar de databank biedt nog veel meer toepassingen. Je kan er bijvoorbeeld in op-

”

Wat wij doen?

Wij faciliteren open innovatie.

zoeken wie je concurrenten zijn en waar ze precies mee bezig zijn. Welke bedrijven samenwerken, welke bedrijven zouden moeten samenwerken, wie er competitieve of complementaire kennis heeft, wie er jouw materialen gebruikt, wie met dezelfde materialen werkt als jij, ... Op die manier kun je ook zien met wie je zelf eventueel kan samenwerken of wie je als potentiële klant kan aanschrijven."

Gebeurt het al vaak dat bedrijven over de sectoren heen kijken om oplossingen te zoeken?

Simon Dewulf: "Veel te weinig. West-Vlaamingen hebben nog steeds de cultuur van 'we gaan het zelf doen' en van 'we zijn het al zo lang gewend, we zullen het niet meer veranderen'. Dat moeten we doorbreken. We moeten creatief leren omgaan met kennis. Evolueren van het beschermende 'not invented here', naar 'proudly found elsewhere'."

Creatief denken, hoe doe je dat?

Naast het ter beschikking stellen van die octrooiendatabank biedt Creax ook methodes aan om creatief denken te stimuleren.

Simon Dewulf: "Inderdaad. Die aanpak is opgedeeld in vier puntjes, waarbij waardecreatie, het out-of-the-box denken, het maken van analogieën en het zoeken naar nieuwe markten centraal staan.

Wat **waardecreatie** betreft, kan een KMO op vier domeinen het verschil maken. Eerst en vooral kunnen ze hun product of proces verbeteren. Ze kunnen het bijvoorbeeld sneller, hoger of van een betere kwaliteit maken. Daarnaast kunnen ze er ook voor zorgen dat hun product 'minder van de slechte dingen' bevat door het bijvoorbeeld lichter, zuiniger, milieuvriendelijker of stiller te maken. Een derde domein waaraan gesleuteld kan worden, is het gebruiksgemak. Tot slot kan een onderneming ook met de prijs het verschil maken. Een bedrijf moet beseffen dat ze op al deze punten kan werken. Het is niet omdat je de beste bent

dat je daarom de groenste, de gemakkelijkste of de goedkoopste bent.

Het tweede puntje in onze aanpak heeft te maken met **out-of-the-box denken**. Door in- of uit te zoomen op een probleem, zie je vaak nieuwe dingen. Het is belangrijk dat buiten de bestaande denk-kaders wordt gekeken.

Een derde manier om creatief te denken, gebeurt door het leggen van **analogieën**. We moeten over de verschillende domeinen heen leren kijken en daar technieken van overnemen. Het schuim op een espresso moet bijvoorbeeld dezelfde uitdaging het hoofd bieden als het schuim in een brandblusapparaat. Het moet stabiel blijven bij warmte.

Je kunt natuurlijk ook omgekeerd tewerk gaan en actief **op zoek gaan naar nieuwe markten** waarin je product of

technologie kan gebruikt worden. Bij deze solution marketing zoeken we klantengroepen die behoefte hebben aan oplossingen die jouw product kan bieden. De octrooiendatabase is hierbij ook een belangrijke tool. Dat is het laatste puntje in onze aanpak.

Bedrijven die inspiratie willen opdoen, kunnen ook eens een kijkje komen nemen in onze 'ideeënruimte', een lokaal waarin verschillende producten per innovatiegroep samenvallen. Je hebt er bijvoorbeeld een hoek waarin gespeeld wordt met kleur, een hoek met allemaal pulsaties, een hoek met allemaal vloeibare producten, holle producten, flexibele producten, transparante producten, ... Bedrijven kunnen hier rondlopen en zien wat ze kunnen leren van andere domeinen."

Eigenschappen en functies

Simon Dewulf: "Alles met betrekking tot creativiteit en innovatie draait rond eigenschappen en functies. Creativiteit is de eigenschap, innovatie de functie. Je moet creatief zijn om innovatief te zijn."

Het leuke aan die eigenschap-functie-ratio is dat ze onafhankelijk is van het product. Maak je een product hol, dan is het lichter en moet je minder materiaal gebruiken.

Maak je het flexibel, dan kun je het beter oplossen. Maak je het geribbeld, dan zal het misschien beter koelen of zul je er een betere grip op hebben.

De evolutie van producten en processen rondom is eigenlijk steeds dezelfde. Als je creatief wil zijn, moet je een eigenschap veranderen. Innovatie is variatie. Een variatie van eigenschappen voor nieuwe of betere functies."

Gaan West-Vlaamse bedrijven anders om met creativiteit dan bedrijven elders in Vlaanderen of Brussel?

Simon Dewulf: "West-Vlaamse zijn werkers. En dat is nu net onze zwakte. In plaats van 'anders' te gaan werken, gaan wij steeds meer werken. Dat is verkeerd. We moeten de manier waarop we werken herdenken en ons focussen op hoeveel de klant meer kan verdienen. Niet op hoeveel je zelf meer kan verdienen."

Heeft de crisis een invloed op de innovatiezin van ondernemers?

Simon Dewulf: "Hergebruik van kennis is zeer belangrijk in crisistijd. Bedrijven beseffen dat alles zelf uitvinden te veel tijd en geld kost. En dat is er op dit moment niet. De meeste bedrijven gaan ook op

korte termijn denken. Ze gaan kijken hoe ze hun business kunnen opkrikken binnen de drie maanden. De enkele bedrijven die wel nog op lange termijn denken, zijn meestal de grote bedrijven die er ook het budget voor hebben." ■

U kunt dit artikel ook downloaden via: www.wes.be/publicaties

Simon Dewulf, Ceo CREAX

Creax in een notedop:

- Staat voor adviesverlening, software en workshops rondom innovatie;
- Aantal wernemers: 20 tal, waaronder veel innovatieingenieurs;
- Opgericht in 2000 door Simon Dewulf
- Versterkt de innovatie bij meer dan 300 klanten uit diverse sectoren, zowel KMO's als grote bedrijven (Alpro, Bekaert, Barco, BMW, Goodyear, Henkel, Friesland, KBC, Picanol, Pfizer, Vandemoortele, ...);
- Brengt vier types van dienstverlening:
 - › innovatie: het zoeken van nieuwe concepten voor uw product of proces,
 - › probleemoplossing: het vinden van een oplossing voor een technisch probleem met kennis andere domeinen/sectoren,
 - › diversificatie-onderzoek: het zoeken van nieuwe afzetmarkten voor een bestaand product of proces,
 - › octrooi studie: wat is uw octrooiportefeuille en -strategie versus de concurrentie;
- Onderscheidt zich door een sterk gestructureerde aanpak voor innovatie

Op zoek naar meer inspiratie? Dan zijn volgende (gratis) websites van Creax zeker de moeite waard!

- www.creax.com
- www.moreinspiration.com: een databank met enkele duizenden innovaties, geïnclassificeerd volgens een eenvoudige zoekmethode;
- function.creax.com: dé website voor het vinden van creatieve oplossingen voor vaak eenvoudige uitdagingen (eigenschappen-functiedatabase);
- creax.net: een platform met een overzicht van bijna 1.000 websites over creativiteit en innovatie.

West-Vlaamse conjunctuur toont tekenen van herstel

Nele Depestel • dienst Economie, provincie West-Vlaanderen

In het eerste en tweede kwartaal van 2009 liet de economische crisis zich duidelijk voelen. De sociaaleconomische indicatoren presteerden enorm slecht. In het derde kwartaal kwamen echter de eerste tekenen van een verbetering.

In wat volgt vatten we de conclusies voor de geanalyseerde indicatoren samen.

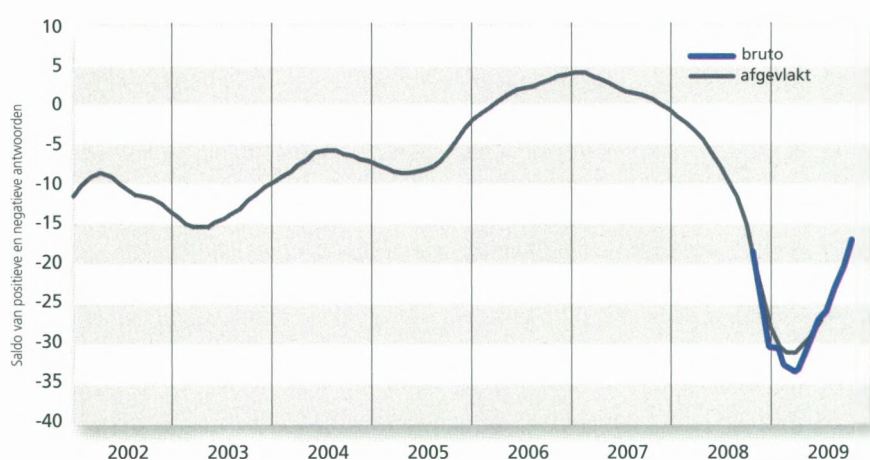
Na een steile neergang van de globale **synthetische conjunctuurcurve** voor West-Vlaanderen in 2008, bereikte de curve een dieptepunt in maart 2009. Door een onafgebroken verbetering van de brutowaarden sindsdien, vertoont de afgevlakte curve nu een even steile opgang. Het producentenvertrouwen herstelt zich dus.

De andere indicatoren voor het producentenvertrouwen tonen nog altijd een negatief beeld, maar meestal stelden we

vast dat de verslechtering op jaarbasis geleidelijk aan minder groot wordt. Het aantal **faillissementen** steeg in de eerste drie kwartalen van 2009 bijvoorbeeld met respectievelijk 39,3%, 10,1% en 0,7% op jaarbasis. **Het aantal jobs dat verloren ging** als gevolg van een faillissement lag in de eerste tien maanden van 2009 6,7% hoger dan in dezelfde periode van 2008. Het gemiddelde aantal van de **tijdelijke**

werkloosheid - waarvan de voornaamste oorzaak van economische aard is - verdubbelde in de eerste twee kwartalen van 2009, terwijl de toename in het derde kwartaal van 2009 'slechts' 63,9% was. Voor de **omzet, uitvoer en investeringen** van de grote ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen is het nog wachten op volledige cijfers van het derde kwartaal van 2009. De afnames in de eerste twee kwartalen

Figuur 1
Synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen

Bron: NBB, verwerking: dienst Economie, provincie West-Vlaanderen

van 2009 waren bijzonder groot: de omzet daalde met 13,2% op jaarbasis en de investeringen met 12,6%. De West-Vlaamse economie voelde ook de gevolgen van de internationale crisis: de uitvoer daalde met 19,7% en dus sterker dan de totale omzet, met als gevolg een afname van de exportquote.

De geanalyseerde arbeidsmarktindicatoren presteerden enorm slecht in het tweede kwartaal van 2009. Telkens stelden we vast dat de situatie minder ongunstig werd in het derde kwartaal. Het aantal **niet-werkende werkzoekenden** steeg in de eerste twee kwartalen met 16,8% en 24,3% en in het derde kwartaal met 20,3%. De mannen waren verantwoordelijk voor het grootste deel van de stijging van de werkloosheid. De gemiddelde toename van het aantal **jeugdwerklozen** bedroeg 29,0% en 40,1% in de eerste twee kwartalen van 2009 en daalde naar 24,3% in het derde

kwartaal van 2009. De toename van het aantal jeugdwerklozen blijft groter dan de toename van de totale werkloosheid, met een stijging van het aandeel van de jeugdwerklozen als gevolg. Het aantal **ontvangen werkaanbiedingen** voor West-Vlaanderen daalde in de eerste drie kwartalen van 2009 respectievelijk met 37,6%, 31,2% en 22,3% op jaarbasis. De afnames werden dus kleiner. De afnames van het aantal **openstaande werkaanbiedingen** bleven in de eerste drie kwartalen nagenoeg even groot.

Tot slot zijn er nog een aantal indicatoren die het consumentenvertrouwen weerspiegelen. Ook hier zien we de eerste tekenen van verbetering vanaf het derde kwartaal. Het aantal **vergunde nieuwbouwwoningen** daalde in de eerste helft van 2009 met 36,2% in West-Vlaanderen, maar in juli 2009 was er een toename met 21,3%. Het aantal **vergunde renovatiewonin-**

gen daalde in de eerste helft van 2009 met 8,4%. In juli was de afname minder groot, namelijk 3,5%. De **omzet van bedrijven in de kleinhandel** daalde in de eerste twee kwartalen met 5,8% en 2,6% op jaarbasis, maar in juni en juli 2009 waren er minieme toenames. In de eerste twee kwartalen van 2009 daalde het aantal **inschrijvingen van nieuwe personenwagens** in West-Vlaanderen nog met 18,2% en 17,9% op jaarbasis, maar in het derde kwartaal van 2009 noteerden we een toename met 3,7%. ■

De volledige analyse kunt u terugvinden op de website www.west-vlaanderen.be/economie.

Voor meer informatie kunt u contact nemen met Nele Depestel via nele.depestel@west-vlaanderen.be of 050 40 73 51.

Personeelsbeleid voor de kmo

Of het nu over loonberekeningen of personeelsadministratie, advies over uw loonpositionering of personeelsbeleid gaat, bij SD Worx bent u aan het juiste adres. Onze regionale kantoren in Brugge en Kortrijk leveren een persoonlijke service op maat van uw kmo.

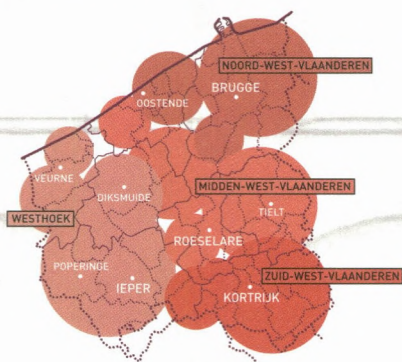
→ Gistelsesteenweg 294, bus 203 - 8200 Brugge - tel. 050 28 94 00 - www.sdworx.be/kmo/brugge
 President Kennedypark 33 - 8500 Kortrijk - tel. 056 52 99 00 - www.sdworx.be/kmo/kortrijk

ONDERNEMEN. HET ZIT IN ONS.

Ondernemen zit in ons. Van kindsbeen af. Geen wonder: we groeiden op in West-Vlaanderen, een provincie die steeds vooruit wil. Die innoveert en investeert in kennis. En die elke ondernemer groeikansen biedt door een gunstig bedrijfsklimaat te creëren. Een regio met unieke troeven zoals een uitmuntende infrastructuur en een ligging in hartje Europa.

KORTOM: West-Vlaanderen, een provincie gemaakt voor en door ondernemers, groot en klein.

www.west-vlaanderen.be
0800 20 021

Danielle Van Hoecke
anno 2009: ingenieur

Viktor Verhelst
anno 2009: logistiek manager

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Ondernemen. Het zit in ons.

De creatieve sector in West-Vlaanderen

dr. Marie Van Looveren • sociaaleconomisch beleid, WES

De creatieve sector neemt een belangrijke plaats in in de creatieve economie van de toekomst. Om een beeld te krijgen van hoe West-Vlaanderen scoort, nemen we het aantal vestigingen en de tewerkstelling in de creatieve sector onder de loupe.

De creatieve sector die we in deze regioscan in detail voor de West-Vlaamse gemeenten in kaart brengen, omvat, in navolging van de afbakening van de studiedienst van de Vlaamse regering, de volgende activiteitstakken:

- Uitgeverijen (NACE-code 22.1)
- Technisch advies, architecten en ingenieurs (NACE-code 74.2)
- Reclamewezen (NACE-code 74.4)
- Activiteiten op het gebied van film en video (NACE-code 92.1)
- Radio en televisie (NACE-code 92.2)
- Overige amusementsactiviteiten (kunstenaars, culturele centra, pretparken) (NACE-code 92.3)
- Persagentschappen (NACE-code 92.4)
- Overige culturele activiteiten (bibliotheek, musea, tuinen) (NACE-code 92.5)

Aantal vestigingen

We kijken in eerste instantie naar het aantal vestigingen in de creatieve sector. **Tabel 1** geeft een gedetailleerd overzicht van het aantal vestigingen per gemeente voor de jaren 2003 en 2007. De meeste arrondissementen kenden in deze periode een toename van het aantal vestigingen in de creatieve sector. De stijging is het grootst in de arrondissementen Oostende (+35%), Veurne (+31.3%) en Roeselare (+30%). Twee arrondissementen, Kortrijk en Brugge, kenden in de periode 2003-2007 een afname van het aantal vestigingen in de creatieve sector (respectievelijk -6.5% en -2.5%).

Als we op gemeentelijk niveau kijken, dan kent de gemeente Avelgem de grootste stijging met 200%. Het gaat hier weliswaar in absolute getallen over 1 vestiging in 2003 naar 3 in 2007. Ook Bredene en Middelkerke zien in de onderzochte periode meer dan een verdubbeling van het aantal vestigingen (respectievelijk van 2 naar 5 en van 3 naar 7). De grootste procentuele afname zien we in de gemeente Lendelede waar de enige vestiging in de creatieve sector in de periode 2003-2007 is verdwenen. Drie andere gemeentes zien het aantal vestigingen gehalveerd: Wervik (van 6 naar 3), Langemark-Poelkapelle (van 2 naar 1) en Gistel (van 4 naar 2).

Kaartjes 1 tot en met 3 geven de spreiding weer van het aantal vestigingen in de creatieve sector. Vier steden springen eruit, namelijk Brugge, Kortrijk, Roeselare en Oostende. De twee eerste blijven dus, ondanks de daling in het aantal vestigingen, beschikken over het meeste vestigingen in de creatieve sector.

Tewerkstelling

Als we vervolgens kijken naar de tewerkstelling binnen de creatieve sector, dan zien we dat de provincie West-Vlaanderen in de periode 2003-2007 een groei kent van bijna 18% (**tabel 2**). Drie arrondissementen scoren ruim hoger, met name leper (+42.5%), Veurne (+38%) en Roeselare (+32%). Ook Oostende kent met 23.9% een grotere groei in de tewerkstelling dan gemiddeld in de provincie. De

tewerkstelling neemt in alle arrondissementen toe, maar is met 1.6% in Kortrijk maar erg klein.

Slechts twaalf West-Vlaamse gemeenten zien een afname in de tewerkstelling in de creatieve sectoren. Meseen kent procentueel de grootste afname (-50%), maar gaat in absolute cijfers van 2 tewerkstellingsplaatsen naar 1. Jabbeke en Kuurne worden geconfronteerd met een afname in de tewerkstelling van bijna 20% (respectievelijk van 142 naar 115 en van 112 naar 91 tewerkstellingsplaatsen in de creatieve sector).

De grootste groeier op het vlak van tewerkstelling in de creatieve sector is De Panne, die in de periode 2003-2007 net geen verdubbeling kent in de tewerkstelling in de creatieve sector (van 98 naar 191 plaatsen). Andere gemeenten die een grote groei kenden zijn leper (+79.9%, van 264 naar 475), Bredene (+78.7%, van 47 naar 84), Houthulst (+60%, van 25 naar 40) en Zedelgem (+51.4%, van 183 naar 277).

Kaartjes 4 tot en met 6 tonen ons op een visuele manier de groei in de tewerkstelling. Het valt op dat Brugge op het vlak van tewerkstelling wel een groei kent, ondanks de afname van het aantal vestigingen in de creatieve sector. Andere gemeenten en steden die goed scoren qua tewerkstelling in de creatieve sectoren zijn Knokke-Heist, leper en Tielt.

Tabel 1

Evolutie aantal vestigingen op gemeentelijk niveau 2003-2007 in de creatieve sectoren

	Uitgeverijen		Architecten, ingenieurs en aanverwante technische adviesbureaus		Reclamewezen		Activiteiten op het gebied van film en video		Radio en televisie		Overige activiteiten op het gebied van amusement		Persagentschappen		Bibliotheken, openbare archieven, musea en overige culturele activiteiten		Totaal creatieve sector 2003	Totaal creatieve sector 2007	Evolutie in %
Gemeente	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007			
Beernem	1	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	4	100,0
Blankenberge	0	1	0	0	2	1	0	0	0	0	4	2	0	0	5	4	11	8	-27,3
Brugge	11	10	1	1	16	15	7	6	0	3	28	25	0	0	7	5	70	65	-7,1
Damme	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	3	4	33,3
Jabbeke	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	3	0,0
Oostkamp	1	1	0	0	1	1	1	0	1	2	3	2	0	0	1	1	8	7	-12,5
Torhout	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	5	3	7	4	-42,9
Zedelgem	2	1	0	0	2	4	0	0	0	0	2	2	0	1	2	3	8	11	37,5
Zuilenkerke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nokke-Heist	0	1	0	0	2	2	1	2	0	0	4	5	0	0	3	3	10	13	30,0
Arrondissement Brugge	16	17	1	1	24	27	10	8	1	5	44	38	0	1	26	22	122	119	-2,5
Diksmuide	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	6	0	0	3	3	7	9	28,6
Houthulst	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	100,0
Koekelare	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	100,0
Kortemark	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	3	1	-66,7
Lo-Reninge	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0,0
Arrondissement Diksmuide	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	5	7	0	0	6	6	13	15	15,4
Ieper	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	2	0	0	3	4	4	8	100,0
Mesen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0,0
Poperinge	2	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	2	0	0	4	3	8	7	-12,5
Wervik	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	2	2	6	3	-50,0
Zonnebeke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	3	2	4	100,0
Heuvelland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	1	1	5	5	0,0
Langemark-Poelkapelle	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2	1	-50,0
Vleteren	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	100,0
Arrondissement Ieper	3	1	0	0	2	4	0	0	0	0	9	10	0	0	15	16	29	31	6,9
Anzegem	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	2	2	0,0
Avelgem	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	3	200,0
Deerlijk	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	5	5	0,0
Harelbeke	1	1	0	0	4	3	1	1	0	0	2	1	0	0	2	3	10	9	-10,0
Kortrijk	8	5	1	0	6	7	3	2	2	1	14	17	4	1	4	6	42	39	-7,1
Kuurne	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	2	3	0	0	1	1	7	6	-14,3
Lendeledde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	-100,0
Menen	1	1	0	0	1	3	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	3	5	66,7
Waregem	0	0	0	0	6	6	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	8	8	0,0
Wevelgem	1	1	1	0	2	3	0	0	0	0	4	2	0	0	1	1	9	7	-22,2
Zwevegem	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	4	2	-50,0
Spier-Helkijn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Arrondissement Kortrijk	12	9	2	0	25	26	5	4	4	1	28	30	4	1	12	15	92	86	-6,5
Bredene	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	1	1	0	1	2	5	150,0
Gistel	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	2	4	2	-50,0
Ichtegem	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	2	0	0	0	1	3	4	33,3
Middelkerke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5	0	0	1	2	3	7	133,3
Oostende	3	4	1	0	2	3	3	4	1	2	5	11	0	0	5	5	20	29	45,0
Oudenburg	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	2	1	0	0	1	1	5	3	-40,0
De Haan	1	1	0	0	1	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	3	4	33,3
Arrondissement Oostende	4	5	1	0	7	6	4	5	1	2	13	23	1	1	9	12	40	54	35,0
Hooghelede	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	1	1	4	3	-25,0
Ingelmunster	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	1	3	2	-33,3
Izegem	0	0	1	0	5	6	0	0	0	0	2	1	0	0	1	1	9	8	-11,1
Ledegem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	2	100,0
Lichtervelde	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	3	3	0,0
Moorslede	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	2	2	0	0	1	1	4	5	25,0
Roeselare	8	16	0	1	7	9	1	1	2	3	5	9	0	0	1	1	24	40	66,7
Staden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	2	2	0,0
Arrondissement Roeselare	9	17	1	1	13	17	1	1	2	3	17	17	0	0	7	9	50	65	30,0
Dentergem	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0,0
Meulebeke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	2	2	0,0
Oostrozebeke	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	2	0	0	1	1	3	4	33,3
Pittem	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-
Ruiselede	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Tielt	2	2	0	0	3	4	0	0	0	0	3	3	0	0	1	1	9	10	11,1
Wielsbeke	2	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	4	3	-25,0
Wingene	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	2	1	0	0	1	1	5	4	-20,0
Ardoie	0	0	0	1	2	2	0	0	0	0	1	2	0	0	1	0	4	5	25,0
Arrondissement Tielt	5	5	0	1	9	9	0	0	0	0	8	9	0	0	6	6	28	30	7,1
Alveringem	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	4	3	-25,0
De Panne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	1	2	3	3	0,0
Koksijde	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	2	2	0	0	3	4	6	9	50,0
Nieuwpoort	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Veurne	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	1	0	0	2	3	3	6	100,0
Arrondissement Veurne	0	0	0	1	3	5	0	0	0	0	4	4	0	0	9	11	16	21	31,3
West-Vlaanderen	51	56	5	4	83	94	20	18	8	11	128	138	5	3	90	97	390	421	7,9

BRON: RSZ, verwerking Dienst Economie provincie West-Vlaanderen en WES

Tabel 2

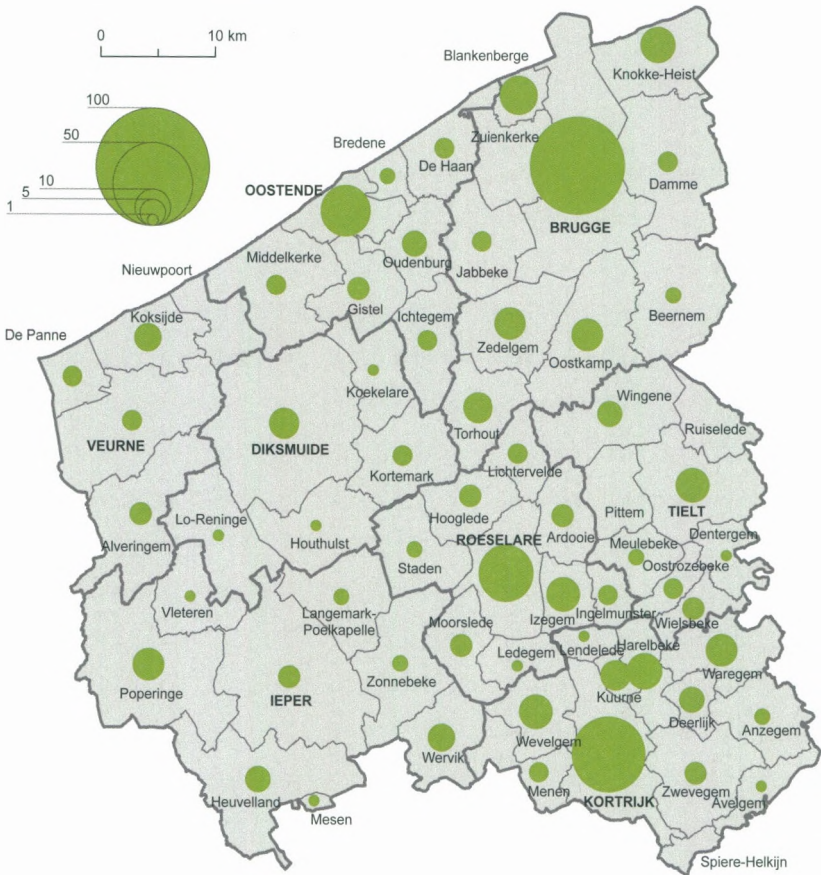
Evolutie totale tewerkstelling (bezoldigde, zelfstandige en helpers) 2003-2007 in de creatieve sectoren op gemeentelijk niveau

	Uitgeverijen		Architecten, ingenieurs en aanverwante technische adviesbureaus		Reclamewezen		Activiteiten op het gebied van film en video		Radio en televisie		Overige activiteiten op het gebied van amusement		Persagentschappen		Bibliotheken, openbare archieven, musea en overige culturele activiteiten		Totaal creatieve sector 2003	Totaal creatieve sector 2007	Evolutie in %
Gemeente	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	2003	2007	
Beernem	11	9	29	37	19	32	0	0	0	0	7	8	0	0	10	9	76	95	25,0
Blankenberge	1	2	16	16	29	30	3	2	0	0	24	23	0	0	46	46	119	119	0,0
Brugge	96	79	551	609	276	342	33	25	0	9	347	420	0	0	261	276	1.564	1.760	12,5
Damme	1	1	22	27	31	34	0	0	0	0	10	11	0	0	8	6	72	79	9,7
Jabbeke	0	0	46	41	32	43	35	1	0	0	12	14	0	0	17	16	142	115	-19,0
Oostkamp	3	1	35	64	54	95	3	3	1	4	22	19	0	0	16	15	134	201	50,0
Torhout	4	2	55	77	37	39	2	2	0	0	17	13	0	0	19	19	134	152	13,4
Zedelgem	30	50	63	111	57	77	1	0	0	0	13	16	0	2	19	21	183	277	51,4
Zuienkerke	0	0	7	8	7	12	0	0	0	0	4	5	0	0	0	0	18	25	38,9
Knokke-Heist	2	12	130	182	141	162	17	12	0	0	88	82	0	0	30	33	408	483	18,4
Arrondissement Brugge	148	156	954	1.172	683	866	94	45	1	13	544	611	0	2	426	441	2.850	3.306	16,0
Diksmuide	0	0	37	48	24	37	0	0	0	0	23	35	0	0	39	17	123	137	11,4
Houthulst	0	3	13	19	6	10	0	0	0	0	1	3	0	0	5	5	25	40	60,0
Koekelare	4	4	4	4	2	6	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	11	16	45,5
Kortemark	1	0	21	20	17	17	0	0	0	0	6	6	0	0	1	2	46	45	-2,2
Lo-Reninge	0	0	14	7	4	5	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	19	14	-26,3
Arrondissement Diksmuide	5	7	89	98	53	75	0	0	0	0	31	47	0	0	46	25	224	252	12,5
Ieper	1	1	118	122	40	62	1	2	0	0	53	225	0	0	51	63	264	475	79,9
Mesen	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	-50,0
Poperinge	7	12	32	47	25	42	0	0	0	0	4	13	0	0	23	22	91	136	49,5
Wervik	2	1	34	31	18	24	2	3	0	0	21	9	0	0	13	13	90	81	-10,0
Zonnebeke	0	1	25	28	14	15	2	2	0	0	3	8	0	0	3	9	47	63	34,0
Heuvelland	1	0	10	11	8	9	1	0	0	0	32	26	0	0	2	2	54	48	-11,1
Langemark-Poelkapelle	0	0	15	13	11	15	1	0	0	0	6	5	0	0	5	4	38	37	-2,6
Vleteren	0	0	5	2	4	6	0	0	0	0	4	1	0	0	1	5	14	14	0,0
Arrondissement Ieper	11	15	239	254	121	173	7	7	0	0	123	287	0	0	99	119	600	855	42,5
Anzegem	1	1	40	54	23	34	1	1	0	0	9	10	0	0	7	7	81	107	32,1
Avelgem	2	1	11	14	18	16	0	0	0	0	4	8	0	0	0	1	35	40	14,3
Deerlijk	1	1	30	27	33	41	1	0	0	0	25	24	0	0	7	7	97	100	3,1
Harelbeke	2	4	46	59	70	68	4	7	0	0	33	35	0	0	20	19	175	192	9,7
Kortrijk	41	29	351	388	203	227	132	45	33	5	176	174	11	21	99	80	1.046	969	-7,4
Kuurne	1	0	32	30	31	42	0	2	22	0	20	13	0	0	6	4	112	91	-18,8
Lendelede	0	1	10	12	12	9	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0	27	27	0,0
Menen	1	2	89	93	40	59	2	0	0	0	16	19	0	0	0	0	148	173	16,9
Waregem	1	2	166	174	104	128	4	2	0	0	47	49	0	0	0	0	322	355	10,2
Wevelgem	4	4	98	87	62	69	1	1	0	0	33	29	0	0	22	20	220	210	-4,5
Zwevegem	4	11	67	81	43	58	4	6	0	0	14	13	0	0	1	0	133	169	27,1
Spiere-Helkijn	0	0	6	8	5	5	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	12	14	16,7
Arrondissement Kortrijk	58	56	946	1.027	644	756	150	65	55	5	382	379	11	21	162	138	2.408	2.447	1,6
Bredene	0	0	17	14	21	38	1	1	0	0	6	20	2	0	0	11	47	84	78,7
Gistel	0	0	30	35	24	26	1	1	0	0	16	14	0	0	7	10	78	86	10,3
Ichtegem	1	0	13	20	17	18	3	7	0	0	15	19	0	0	0	8	49	72	46,9
Middelkerke	3	2	27	33	37	44	1	1	0	0	10	24	0	0	19	18	97	122	25,8
Oostende	53	39	197	245	112	133	22	19	10	14	43	86	0	0	68	72	505	608	20,4
Oudenburg	0	0	22	21	11	18	0	0	0	0	5	8	0	0	4	3	42	50	19,0
De Haan	4	6	31	33	32	41	0	0	0	0	13	11	0	0	0	0	80	91	13,8
Arrondissement Oostende	61	47	337	401	254	318	28	29	10	14	108	182	2	0	98	122	898	1.113	23,9
Hooglede	1	1	30	30	8	21	1	2	0	0	14	14	0	0	8	7	62	75	21,0
Ingelmunster	0	1	19	29	20	31	0	0	0	0	20	12	0	0	0	1	59	74	25,4
Izegem	1	1	86	80	75	89	2	1	0	0	15	18	0	0	1	3	180	192	6,7
Ledegem	1	1	54	82	16	23	0	0	0	0	4	3	0	0	2	2	77	111	44,2
Lichtervelde	2	4	14	16	12	19	1	0	0	0	2	2	0	0	6	6	37	47	27,0
Moorslede	0	0	29	30	20	38	1	1	0	0	5	6	0	0	5	3	60	78	30,0
Roeseleare	294	641	389	351	156	199	19	19	48	72	65	75	0	0	46	51	1.017	1.408	38,4
Staden	2	1	24	28	14	12	0	0	0	0	4	5	0	0	9	9	53	55	3,8
Arrondissement Roeseleare	301	650	645	646	321	432	24	23	48	72	129	135	0	0	77	82	1.545	2.040	32,0
Dentergem	3	2	21	16	16	18	0	0	0	0	2	4	0	0	0	0	42	40	-4,8
Meulebeke	1	1	34	29	17	23	2	2	0	0	8	9	0	0	10	8	72	72	0,0
Oostrozebeke	1	0	18	12	14	17	0	0	0	0	16	22	0	0	6	6	55	57	3,6
Pittem	0	0	15	15	8	17	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	24	34	41,7
Ruiselede	2	0	14	14	3	11	0	1	0	0	2	1	0	0	0	0	21	27	28,6
Tielt	97	103	130	123	41	52	1	2	0	0	29	31	0	0	15	11	313	322	2,9
Wielsbeke	15	17	17	19	25	25	1	1	0	0	5	9	0	0	7	6	70	77	10,0
Wingene	1	1	24	26	24	37	0	0	0	0	19	13	0	0	12	9	80	86	7,5
Ardoos	0	1	19	25	15	20	2	2	0	0	4	9	0	0	3	0	43	57	32,6
Arrondissement Tielt	120	125	292	279	163	220	6	8	0	0	86	100	0	0	53	40	720	772	7,2
Alveringem	2	1	12	14	13	15	0	0	0	0	7	2	0	0	9	9	43	41	-4,7
De Panne	0	0	16	12	18	20	0	1	0	0	58	149	0	0	6	9	98	191	94,9
Koksijde	1	1	64	62	53	98	2	0	0	0	22	25	0	0	36	41	178	227	27,5
Nieuwpoort	1	0	30	40	28	22	1	0	0	0	3	7	0	0	1	0	64	69	7,8
Veurne	0	0	37	51	20	34	0	0	0	0	8	9	0	0	26	32	91	126	38,5
Arrondissement Veurne	4	2	159	179	132	189	3	1	0	0	98	192	0	0	78	91	474	654	38,0
West-Vlaanderen	708	1.058	3.661	4.056	2.371	3.029	312	178	114	104	1.501	1.933	13	23	1.039	1.058	9.719	11.439	17,7

BRON: RSZ, RSZV, verwerking Dienst Economie provincie West-Vlaanderen en WES

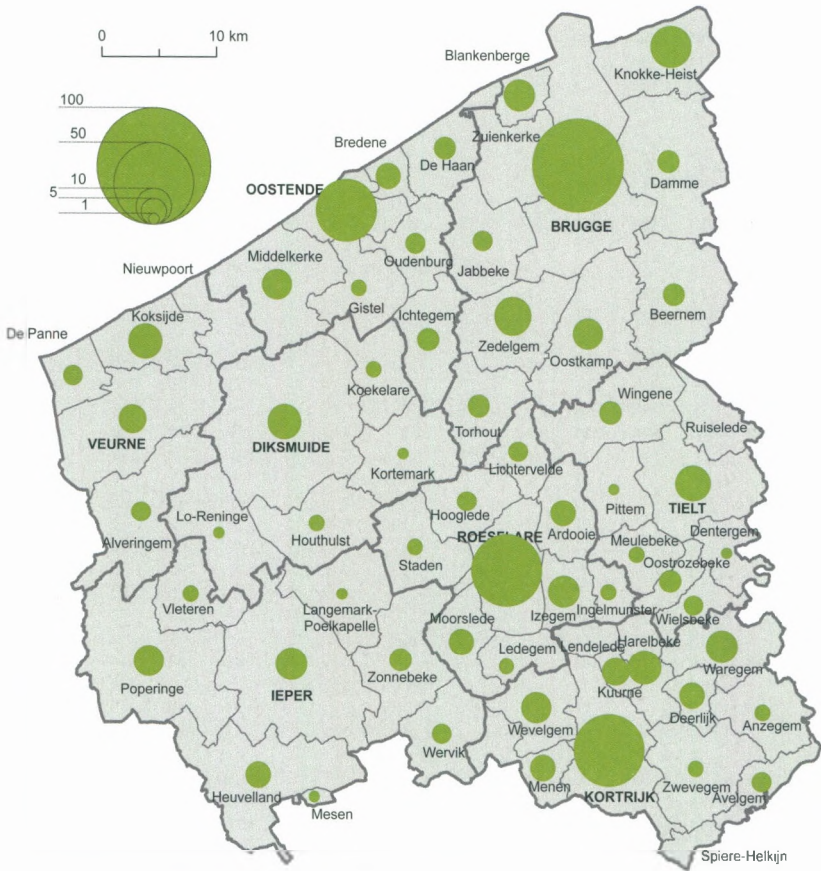
Kaart 1

Spreading van het aantal vestigingen in de creatieve sector in West-Vlaanderen in 2003

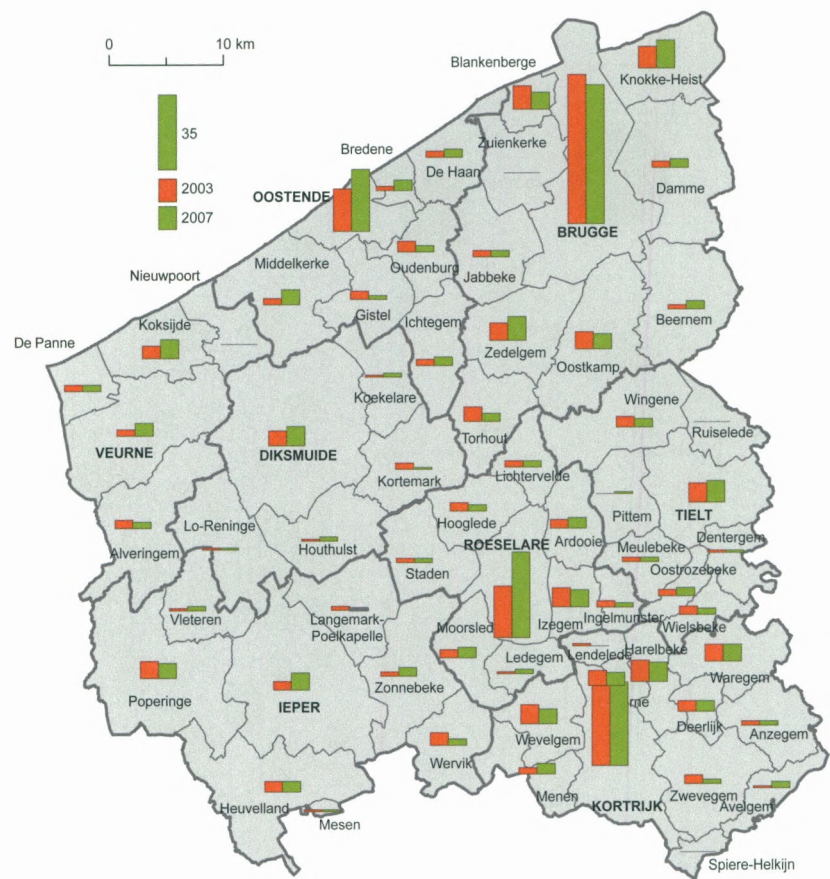

Kaart 2

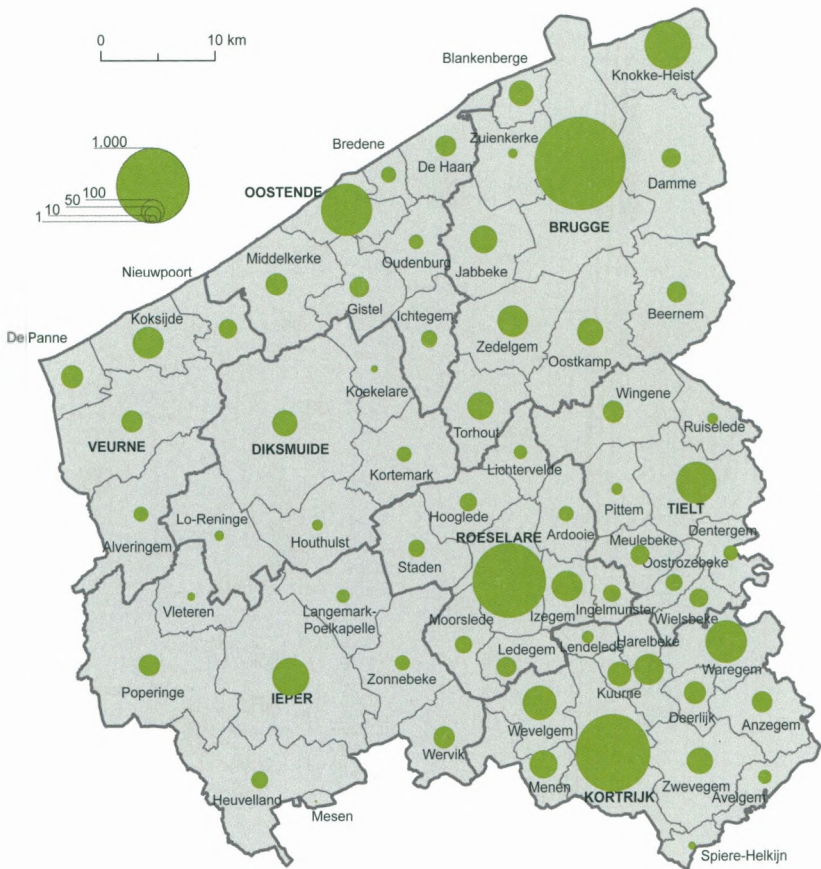
Spreading van het aantal vestigingen in de creatieve sector in West-Vlaanderen in 2007

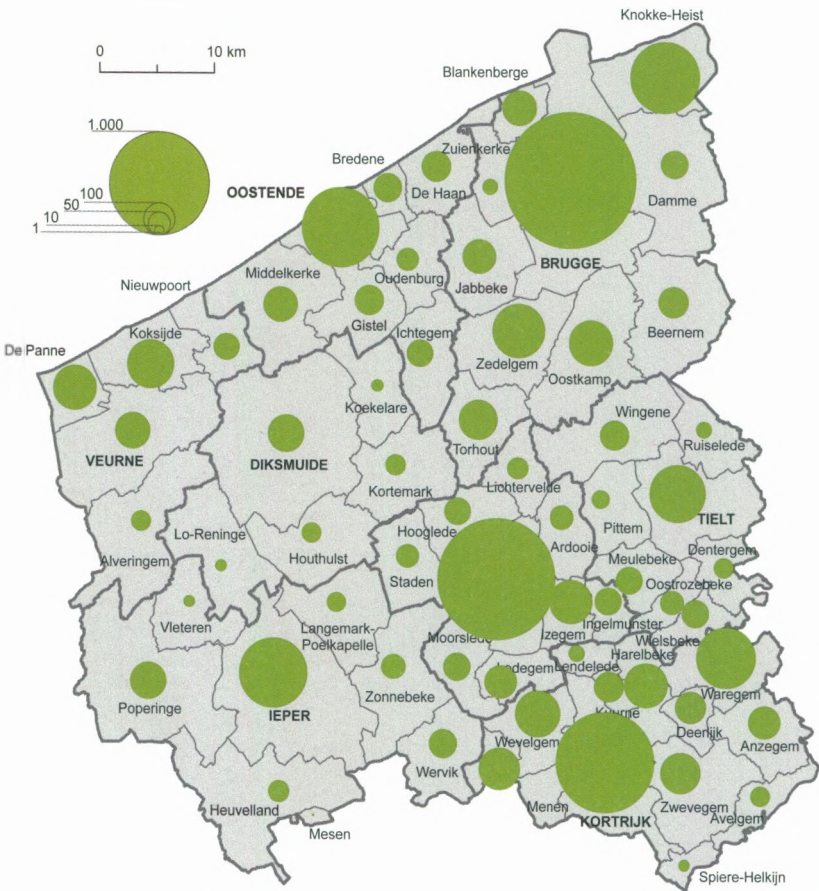
Kaart 3
Evolutie spreiding van het aantal vestigingen in de creatieve sector in West-Vlaanderen in 2003-2007

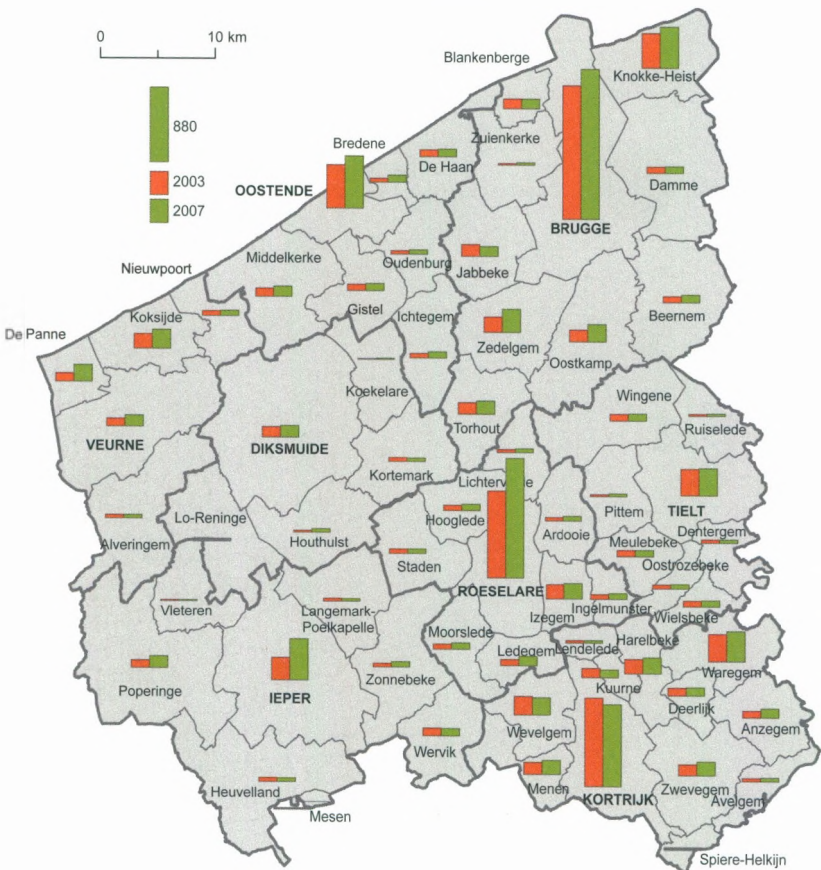
Kaart 4
Spreiding van de tewerkstelling in de creatieve sector in West-Vlaanderen in 2003

Kaart 5
Spreiding van de tewerkstelling in de creatieve sector in West-Vlaanderen in 2007

Kaart 6
Evolutie spreiding van de tewerkstelling in de creatieve sector in West-Vlaanderen in 2003-2007

Het agrocomplex binnenstebuiten gekeerd

Interesse in de land- en tuinbouwsector in West-Vlaanderen? Lees dan zeker eens de **publicatie "Economische betekenis van het agrocomplex in West-Vlaanderen"**.

In opdracht van de provincie West-Vlaanderen onderzocht WES de economische impact van de land- en tuinbouw op de West-Vlaamse economie. Daarbij ging de aandacht niet enkel naar de land- en tuinbouwbedrijven zelf. Ook de invloed van deze bedrijven op de toeleverende, verwerkende en distribuerende sectoren werd in kaart gebracht. De meest in het oog springende resultaten van de studie werden gebundeld in het 57e nummer uit de reeks Facetten van West-Vlaanderen: Economische betekenis van het agrocomplex in West-Vlaanderen'.

► Facetten van West-Vlaanderen (57): Economische betekenis van het agrocomplex in West-Vlaanderen

Uitgever: WES, Brugge

Aantal pagina's: 78

Deze publicatie downloaden of bestellen kan via www.wes.be/publicaties.

34 ambassadeurs promoten West-Vlaanderen

De provincie West-Vlaanderen gaat voluit voor de promotie van de regio en focust daarbij al enkele jaren op de speerpunten 'genieten', 'ondernemen' en 'kwaliteit'. In 2009 stond 'Ondernemen. Het zit in ons.' centraal. Om deze boodschap verder uit te dragen doet het provinciebestuur samen met de POM West-Vlaanderen een beroep op enkele West-Vlaamse ondernemingen.

Hiertoe werden op 3 december 2009 de eerste 34 West-Vlaamse ambassadeurs voorgesteld aan pers en belangstellenden. Deze bedrijven staan in voor de promotie van onze provincie en kunnen vanaf nu het provinciaal ambassadeurslogo meedragen in hun communicatie. Bovendien engageren ze zich om samen met de provincie te werken aan de verdere uitbouw van het 'merk' West-Vlaanderen.

Ontdek op de website van de provincie West-Vlaanderen www.west-vlaanderen.be welke bedrijven zich voortaan West-Vlaamse ambassadeur mogen noemen. Bent u zelf geïnteresseerd om een West-Vlaamse ambassadeur te worden? Dan kunt u alle informatie op diezelfde website terugvinden.

Vyncke Energietechniek N.V. wint Golden Bridge Export Award 2009

Jean-Michel VERANNEMAN DE WATERVLIET, Belgische Ambassadeur in UK en Peter VYNCKE, CEO VYNCKE ENERGIE TECHNIEK NV tijdens de uitreiking van de award

Het **Harelbeekse bedrijf Vyncke Energietechniek**, gespecialiseerd in het leveren van oplossingen voor energieproblemen, heeft in Londen de prestigieuze Golden Bridge Export Award 2009 ontvangen. Dit is een initiatief van de Belgisch-Luxemburgse Kamer van Koophandel in het Verenigd Koninkrijk (BLCC).

De award wordt jaarlijks uitgereikt aan het meest succesvolle Belgische of Luxemburgse bedrijf dat uitvoert naar het Verenigd Koninkrijk. Dit kunnen zowel diensten als producten zijn. De prijsuitreiking werd in 1997 geïntroduceerd om de opvallende exportprestaties van Belgische en Luxemburgse ondernemingen naar het Verenigd Koninkrijk in de kijker te plaatsen.

Meer informatie over de Golden Bridge Export Award vind je op www.blcc.co.uk.

120 jaar sierteelt en groenvoorziening in West-Vlaanderen

Naar aanleiding van haar 120ste verjaardag bracht de West-Vlaamse beroepsvereniging voor sierteelt en groenvoorziening Sint-Fiacre het huldeboek "Van hofbouwkundige tot groenmanager. Sierteelt en groenvoorziening in West-Vlaanderen" uit.

Maar liefst 23 groenauteurs of deskundigen leverden een bijdrage aan dit gelegenheidswerk, ieder met zijn eigen invalshoek of ervaring. Het boek voorziet in een grondige analyse van de sierteelt en de groenvoorziening in Vlaanderen. In een laatste deel komen bijdragen over onderwerpen die de sierteelt en groenvoorziening omkaderen en ondersteunen aan bod.

De auteurs leggen de focus op West-Vlaanderen, als testcase en gesitueerd binnen een ruimer Europees kader. Opvallend is de permanente dynamiek van de Vlaamse sector.

Van hofbouwkundige tot groenmanager. Sierteelt en groenvoorziening in West-Vlaanderen.

Uitgever: Koninklijke Hofbouwmij. Sint-Fiacre

ISBN: 978-90-77723-92-0

Aantal pagina's: 248

Het boek bestellen kan door 23 euro te storten op het rekeningnummer 738-4272494-54 van de K.H. Sint Fiacre, Kappaertstraat E/1, 8550 Zwevegem.

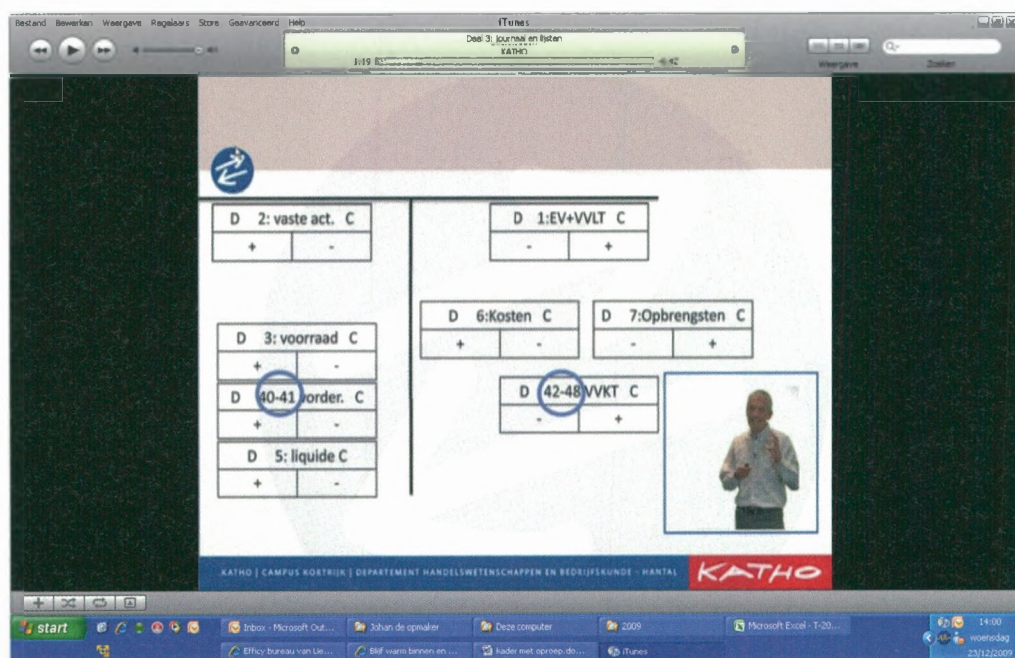
Vergeet uw adresgegevens niet te vermelden!

Kortrijkse studenten volgen les via iTunes

Als eerste hogeronderwijsinstelling in de Benelux, biedt KATHO haar lesmateriaal aan via iTunes U(niversity). Toonaangevende Amerikaanse universiteiten zoals Stanford University, UC Berkeley, Duke University en MIT lanceerden iTunes U samen met Apple in 2007. Hun doel was de kennis die universiteitsfaculteiten en studenten verzamelen te delen met het brede publiek. Ook Oxford University maakt ondertussen gebruik van de applicatie.

Meer dan 10 jaar geleden startte KATHO als pionier in het hoger onderwijs met afstandsonderwijs. Maar liefst 22% van de KATHO-studenten volgt nu reeds op die manier les. Via iTunes U wordt studeren nu nóg meer losgekoppeld van tijd en plaats.

Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat studenten die een bepaalde lessenreeks downloadden op hun mp3-speler en synchroon de lesnota's ontvingen, beter scoorden op het examen dan eenzelfde groep studenten die dezelfde les volgden maar geen gebruik hadden gemaakt van iTunes U. Docenten die gebruikmaken van podcasts hebben bovendien meer tijd voor interactie met de studenten.

Wordt een fusie van de kusthavens een realiteit?

In het verleden werd al verschillende keren gesuggereerd dat een fusie tussen de havens van Zeebrugge en Oostende zinvol kan zijn. Nu ligt het idee opnieuw op tafel. Een studie die dit jaar wordt uitgevoerd, moet uitwijzen wat de gevolgen kunnen zijn voor de werking van beide havens. Eens deze studie is afgerond, wordt een beslissing genomen.

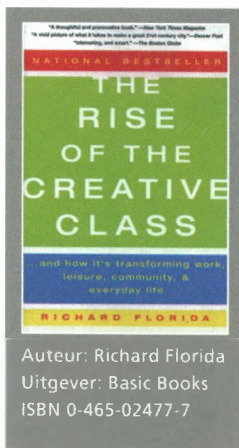

Uw bedrijfsnieuws in deze rubriek?

Bent u een West-Vlaamse onderneming of gemeente en heeft u interessant nieuws? Laat het ons weten via redactie@wes.be en wie weet verschijnt uw bericht in het volgende nummer van West-Vlaanderen Werkt.

Een **nieuwe** vaste rubriek in West-Vlaanderen Werkt! Vanaf nu stellen we in elk nummer kort enkele boeken uit onze collectie voor die u **moet** gelezen hebben. Meestal hebben ze betrekking op het dossiernummer, maar ook andere interessante lectuur willen we u hier niet onzeggen.

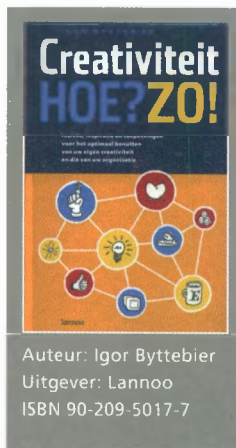
The rise of the creative class: and how it's transforming work, leisure, community and everyday life.

Wat voorspelt het toekomstige economische succes en de groei van een stad of regio? Volgens Richard Florida is niets zo bepalend als de aanwezigheid van de creatieve klasse.

Auteur: Richard Florida
Uitgever: Basic Books
ISBN 0-465-02477-7

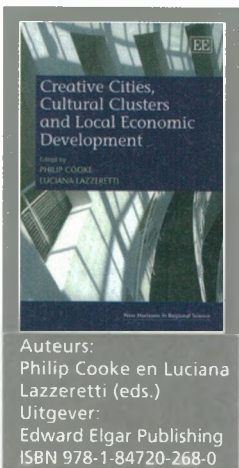
Creativiteit. Hoe? Zo!

Geen creativiteit zonder plezier! Via kleur en tekst krijgt de lezer inzicht en inspiratie om de eigen creativiteit te ontdekken én worden hem manieren aangereikt om creativiteit bij anderen aan te boren. Een boek om dicht bij de hand te hebben dus.

Auteur: Igor Byttebier
Uitgever: Lannoo
ISBN 90-209-5017-7

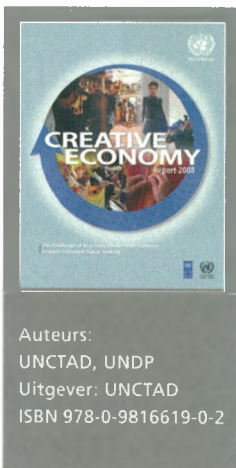
Creative cities, cultural clusters and local development.

De economische ontwikkeling van steden gezien vanuit het 'cultureel-economisch' en 'creatief-industrieel' perspectief. Beide perspectieven dragen op heel verschillende wijze bij tot het karakter, de aantrekkelijkheid en de concurrentiekracht van een stad.

Auteurs:
Philip Cooke en Luciana
Lazzeretti (eds.)
Uitgever:
Edward Elgar Publishing
ISBN 978-1-84720-268-0

Creative economy report 2008: the challenge of assessing the creative economy towards informed policy-making.

Empirisch onderzoek bewijst dat de creatieve industrieën één van de meest dynamische opkomende sectoren in de wereldhandel zijn.

U kunt dit rapport ook downloaden via een externe link op www.regionale-economie.be

Auteurs:
UNCTAD, UNDP
Uitgever: UNCTAD
ISBN 978-0-9816619-0-2

Ook zeker het lezen waard:

- > Flanders DC en de Vlerick Leuven Gent Management School bundelden meer dan dertig uiteenlopende onderzoeksprojecten rond creativiteit in een vierdelige boekenreeks:
 - > **Innoveren met creativiteit**
 - > **Ondernemen met creativiteit**
 - > **Leidinggeven met creativiteit**
 - > **Werk maken van een creatieve economie**
 Uitgever: LannooCampus
- > **50 werkvormen voor creatieve sessies: een schatkist vol ideeën voor bijeenkomsten met resultaat**
Auteurs: Rozemarijn Dols en Josine Gouwens
Uitgever: Van Duuren Management
- > **Creativiteit en innovatie: geïnspireerd door John Cleese**
Auteur: Fons Trompenaars
Uitgever: Nieuw Amsterdam

Dit zijn maar enkele werken uit het ruime aanbod van de WES-bibliotheek.

Onze volledige catalogus vindt u op www.regionale-economie.be.

Via de knop 'uitgebreid zoeken' kunt u zoeken op de trefwoorden 'Creativiteit' of 'Creatieve industrie'.

U kunt de boeken en artikels ter plaatse raadplegen in de bibliotheek.

Contacteer hiervoor Brigitte Declerck via bibliotheek@wes.be of 050 36 71 08.

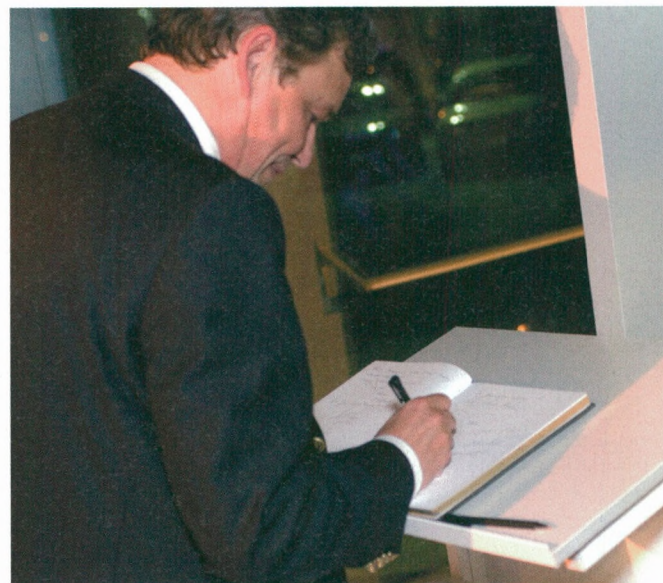
WES vierde dit jaar haar 50ste verjaardag en dat konden we niet onopgemerkt laten voorbijgaan! Op 15 oktober nodigden we daarom heel wat prominenten en klanten uit op een groots evenement in het KHBO Brugge.

De aanwezigen maakten tussen een hapje en een drankje door kennis met het verleden, het heden én de toekomst van WES.

Op volgende pagina's vindt u enkele sfeerbeelden van dit evenement.

Uitgebreide fiscale steun voor R&D

Stephan Janssens • Ernst & Young Tax Consultants

Verbazend nieuws: volgens een onderzoek van de Europese Commissie investeren Belgische ondernemers steeds minder in onderzoek en ontwikkeling. Nochtans wordt R&D in België op fiscaal vlak behoorlijk zwaar ondersteund.

Op meerdere vlakken tegelijk

België beschikt over een heus arsenaal aan maatregelen die ondernemingen moeten aanzetten om aan Research & Development te doen. Zo is er bijvoorbeeld de **innovatiepremie**, waardoor u uw personeel belastingvrij kunt belonen voor innovatieve ideeën.

Een andere maatregel betreft de **bedrijfsvoorheffing**. Van de bedrijfsvoorheffing die u moet inhouden op het loon van een wetenschapper, kunt u 75% in de onderneming houden. U moet dus maar 25% meer doorstorten aan de Schatkist. Wat vooral opvalt is dat het begrip "wetenschapper" erg ruim wordt gedefinieerd¹.

Op het vlak van de onderneming

Naast de maatregelen ten gunste van het wetenschappelijk personeel, zijn er ook maatregelen die betrekking hebben op investeringen in activa. De **investeringsaftrek** is daar een zeer belangrijk voorbeeld van. Ondanks het feit dat de investeringsaftrek voor vennootschappen in bijna alle gevallen op nul werd gezet, blijft het voor bepaalde investeringen mogelijk om deze aftrek toch toe te passen. Dit is onder meer het geval voor vaste activa ter bevordering van het onderzoek en van de ontwikkeling van nieuwe producten en technologieën die geen negatieve invloed hebben op het milieu (de zogenaamde 'groene investeringen') en voor investeringen in nieuwe octrooien. Die investeringsaftrek bedraagt voor 2009 zo maar eventjes 15,5%. Dat bedrag wordt van de belastbare winst afgetrokken.

Tegenwoordig kan u trouwens ook opteren voor het **belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling en voor octrooien**. Het principe is hetzelfde als

dat van de investeringsaftrek, maar als u bij een belastingkrediet gedurende vier jaar onvoldoende winst hebt om de aftrek toe te passen, wordt het niet afgetrokken deel uitbetaald.

Octrooiaftrek

De maatregel waarmee België ook op internationaal vlak zou moeten scoren, is echter de zogenaamde **octrooiaftrek**. Deze aftrek wordt toegestaan aan vennootschappen die inkomsten verwerven uit octrooien en bedraagt 80% van het inkomen. Als u met andere woorden 100 euro verwerft uit een octrooi, dan wordt u maar belast op 20 euro. De totale belastingdruk bedraagt zodoende maar 6,8%. Een tarief dat enkel nog in belastingparadijzen voorkomt.

De enige voorwaarde om recht te hebben op deze aftrek, is dat het gaat om octrooien. Een octrooi is een "titel waardoor een uitsluitend en tijdelijk recht van exploitatie wordt verleend voor iedere uitvinding die nieuw is, op uitvinderswerkzaamheid be-

¹ Het betreft onder meer medewerkers met een diploma burgerlijk ingenieur; master in wetenschappen en toegepaste wetenschappen, in farmaceutische wetenschappen, in geneeskunde, enzovoort. Voor een volledig overzicht, zie artikel 275/3 WIB 92 §2.

	Zonder de aftrek (in euro)	Met octrooiaftrek (in euro)
Octrooi-inkomsten	1.250.000	1.250.000
Afschrijvingen	- 200.000	- 200.000
Octrooiaftrek		-1.000.000 (80% op 1,25 Mio)
Belastbare inkomsten	1.050.000	50.000
Belasting (33,99%)	356.895	16.995

rust en vatbaar is voor toepassing op het gebied van de nijverheid". In het Nederlands betekent dit dat het een uitvinding betreft waaraan u geld kan verdienen en die bescherming geniet zodat het morgen al niet kan nagemaakt worden.

Let op: dit betekent niet dat u zelf iets moet uitgevonden hebben. Misschien hebt u het octrooi wel gekocht? Of hebt u er

het vruchtgebruik van? Of hebt u er een licentie op? **Als** het octrooi in het onderzoekcentrum van uw onderneming verbeterd wordt, mag u ook de inkomsten uit dergelijk octrooi voor 80% vrijstellen.

Toch even een voorbeeld ter illustratie van de impact van deze octrooiaftrek.

Stel dat u zelf een octrooi hebt ontwikkeld met een waarde van 1.000.000 euro. De afschrijfperiode bedraagt vijf jaar. Stel dat u dit octrooi huurt en dat u er vergoeding voor betaalt van 25% van de inkomsten van het octrooi. In dat geval heeft u ook aftrek, maar dan enkel op de inkomsten verminderd met de licentie die u betaalt.

Voor elke onderneming

De octrooiaftrek lijkt voorbehouden voor grote multinationale ondernemingen, maar dat is niet zo. Ook andere maatregelen voorzien trouwens een fiscale beloning voor innovatieve maatregelen. Zoals zo vaak is de wetgeving echter niet zo eenvoudig en is voorafgaandelijk fiscaal advies niet alleen nuttig, maar meestal zelfs noodzakelijk. ■

Colofon

De artikelen in West-Vlaanderen Werkt zijn niet noodzakelijk de weergave van officiële standpunten van WES. Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Reproductie van of verwijzing naar één van de artikelen mag uitsluitend met correcte vermelding van auteur en bron, én mits het bezorgen van een kopie aan de redactie.

Beschermcomité

P. Breyne, gouverneur
voorzitter WES
prof. em. dr. O. Vanneste, eregouverneur
D. De fauw, J. Durnez, B. Naeyaert, G. Pertry,
M. Titeca-Decraene, P. Van Gheluwe
leden van de deputatie

Redactiecomité

Voorzitter: prof. dr. N. Vanhove
R. De Keyser, H. Desmyttere,
T. Termote, L. Denorme, B. Declerck, J. Van-
nieuwenhuysse, M. Van Looveren, P. Steeland,
L. Vanden Bussche

Eindredactie

Lieselot Denorme

Verantwoordelijke uitgever

N. Vanhove
Krakkestraat 3, 8200 St.-Andries (Brugge)

Advertentiewerving

Lieselot Denorme
tel. 050 36 67 74 - fax 050 36 31 86
e-mail: lieselot.denorme@wes.be

Oplage: 4.200 exemplaren

Redactie

WES vzw
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
tel. 050 36 71 36
fax 050 36 31 86
BTW BE 408 382 668
E-mail: redactie@wes.be
website: www.wes.be

Ontwerp lay-out: WES
Drukkerij: Goekint Graphics, Oostende
Foto cover: "Flanders DC"

Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers

West-Vlaanderen Werkt wordt gedrukt op houtvrij en milieuvriendelijk gebleekt papier.

ISSN=1374-6235

'West-Vlaanderen Werkt'

West-Vlaanderen Werkt is een uitgave van WES vzw.

In elk nummer brengen wij:

- sociaal economisch nieuws met speciale aandacht voor West-Vlaanderen;
- wetenschappelijk onderbouwde artikelen en actuele informatie voor privaat en publiek management.

Abonnement

Een jaarabonnement 2009 is gratis.
Het tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt' verschijnt vier maal per jaar.
Registreren kan via de website van WES: www.wes.be

Wet op de privacy van 8/12/1992

'West-Vlaanderen Werkt' wordt u gratis toegestuurd door WES vzw. Indien uw gegevens onjuist zijn of indien u het tijdschrift niet meer wenst te ontvangen, neem dan contact op met de redactie. WES deelt uw persoonlijke gegevens niet mee aan derden.

Meerwaardeneconomie

'Zonder vooroordelen' - getuigenissen van West-Vlaamse organisaties over het werken met kansengroepen, 2007, 48 blz., gratis publicatie.

Regionale economie

(Ver)ken uw grens. Onderzoek naar de grensoverschrijdende bezoekersstromen in de Euregio Scheldemond, 2007, 35 blz.

Toerisme

Tourism Studies in Bruges, 2002, 64 blz., € 15,00

Reeks

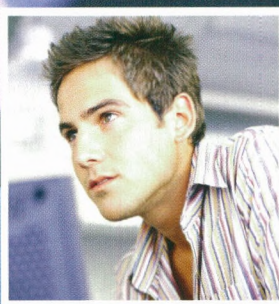
Facetten van West-Vlaanderen

- 45 Bezetting van de bedrijventerreinen in West-Vlaanderen, 1998, 322 blz., € 36,94
- 46 Het logiesaanbod aan de kust, 1998, 56 blz., € 14,63
- 47 Mestproblematiek in de provincie West-Vlaanderen 1999, 73 blz., € 18,59
- 48 Behoeftenanalyse hoger onderwijs in West-Vlaanderen 1999, 40 blz., € 12,39
- 49 Bevolking en gezinnen in West-Vlaanderen 2000-2010, 1999, 44 blz., € 12,39
- 50 De integratie van moeilijk plaatsbare groepen op de arbeidsmarkt in West-Vlaanderen, 2002, 65 blz., € 15,00
- 51 Evaluatiemethode voor centrumbeheer, 2003, 75 blz., € 20,00
- 52 Strategisch plan voor de haven van Brugge-Zeebrugge, 2005, 64 blz., € 20,00
- 53 De migratie van West-Vlaamse jongeren: migratiemotieven en de gevolgen hiervan op de West-Vlaamse arbeidsmarkt en knelpuntberoepen, 2005, 47 blz., € 20,00
- 54 Duurzame kwaliteit voor bedrijven-terreinen, 2006, 64 blz., € 25,00
- 55 Koopstromen in kaart, 2007, 102 blz., € 25,00
- 56 Logistieke poort West-Vlaanderen, 2008, 82 blz., € 25,00
- 57 Economische betekenis van het agrocomplex in West-Vlaanderen, 2009, 78 blz., € 30,00

De betalende publicaties zijn BTW inbegrepen, exclusief portkosten

*De volledige lijst van alle publicaties van WES kunt u verkrijgen bij
Jessie Rosseeuw,
e-mail: jessie.rosseeuw@wes.be
fax 050 36 31 86 - tel. 050 36 67 70
of op www.wes.be/publicaties*

Meer en beter ondernemen

www.syntrawest.be

Ondernemen is als zeilen.

U bepaalt de juiste koers en zet alle zeilen bij om snel vooruit te gaan. U vertrouwt op navigatie-instrumenten en u rekt op de ervaring en inzet van uw hele team.

Maar het water is soms onstuimig en de wind kan draaien. En dan moet u uw beste stuurmanschap laten zien.

Uit welke hoek de wind ook komt, u staat er als ondernemer nooit alleen voor. U kunt rekenen op Syntra West als uw partner in grote uitdagingen. Ons engagement is: u, uw medewerkers en heel uw organisatie optimaal laten functioneren.

Via opleiding, opleidingsplanning, begeleiding en subsidieadvies.

Professionele oplossingen op korte termijn en een dynamische visie op de toekomst. Geef uw bedrijf de wind in de zeilen samen met Syntra West.

Meer en beter ondernemen met Syntra West:

- Opleiding
- Opleidingsplanning en competentie management
- Begeleiding
- Subsidieadvies

Voor meer inlichtingen in verband met onze dienstverlening aan bedrijven kunt u terecht op 050 70 28 07 of via e-mail: info@syntrawest.be

[hijs de zeilen]

Onze groenten primeuren

600 ton verse gezonde groenten en fruit, dat is de dagelijkse aanvoer op de REO Veiling van Roeselare, een grote coöperatieve veiling. Hier worden meer dan 60 verschillende groenten en fruit, geteeld door 3.200 leden-tuinders, geveild. Deze kwaliteitsproducten vinden onder optimale omstandigheden hun weg naar de consument. Kwaliteit en voedselveiligheid staan hierbij steeds voorop.

www.reo.be

Reo | Oostnieuwkerksesteenweg 101 | B-8800 Roeselare

Tel. 051 23 12 11 | Fax 051 23 12 89 | info@reo.be

